

SPIRITUALISMEN

ett parapsykologiskt problem

Av Birger Qvarnström

Det mänskliga psyket omfattar mycket mer än det normala medvetandet. Dess gränser kan inte anges, men det finns djupa, omedvetna mentala skikt, och dessas innehåll kan ibland lyftas upp i medvetandets belysning med artificiella hjälpmedel (såsom kristallskådning, borddans, automatisk skrift m.m.) eller ge sig tillkänna i drömmar, i trans- eller hypnostillstånd. — De olika metoderna att nå kontakt med personlighetens omedvetna sfär går i äldre litteratur under beteckningen "spiritistiska praktiker".

*

Ett slags automatisk skrift kan erhållas i ett tillstånd av lätt förströddhet, då man skriver liksom utan att riktigt tänka på det, men fenomenet kan också vara mycket kraftigt utvecklat, då handen arbetar helt oberoende av personens medvetna vilja och ofta åstadkommer en logiskt sammanhängande text, vars innebörd kan gå i en helt annan riktning än den skrivandes medvetna önskningar och föreställningar. I sitt banbrytande arbete "L'Automatisme psychologique" (1889) satte Pierre Janet dessa fenomen i samband med klyvningsförlopp i det undermedvetna. Oberoende av Janet visade Gurney i England att automatisk skrift kan framkallas vid olika stadier av hypnotisk sömn.

Den som skriver under omedvetna inflytelser har känslan av att behärskas av en intelligens som inte är hans egen, och står ofta främ-

Pearl Curran
Pearl L. Curran

Det berömda mediet Pearl Curran.

mande för vad han själv producerat. Sören Kirkegaard, som skrev en lång rad av sina viktigaste skrifter under skilda pseudonymer ("Enten-eller" utkom t. ex. under signaturen Victor Eremita) säger om dessa sina skapelser: "Det finns i de pseudonyma böckerna inte ett ord av mig själv; jag har ingen aning om dem utom som tredje man, ingen vetenskap om deras betydelse utom som läsare, inte det ringaste privata förhållande till dem" (Axel Herrlin, "Snille och själsjukdom", 1903).

Hela romaner, filosofiska avhandlingar, dikter, teckningar etc. har automatismer att tacka för sin tillkomst. Känslan av tvång är förhärskande, och stundom har meddelandena karaktären av andebudskap.

*

En av de allra märkligaste automatiska författarna är mrs. Pearl Curran. Denna kvinna, som är född i Mound City 1883 och uppvuxen i St. Louis, Illinois, betecknas som en småborgarfru av genomsnittstyp utan boklig bildning och intellektuella vyer. Likväl har hon sedan 1913 åstadkommit en skönlitterär produktion av stort omfång och häpnadsväckande mångsidighet. Men det är inte den normala mrs. Curran som är författaren. Böckerna dikteras för henne av "Patience Worth", en ung flicka, som tillbragte sin barndom i Dorsetshire i England på 1600-talet men sedan kom över till Amerika och dödades i indianstriderna. Under det inspirerande inflytandet av denna sekundära personlighet har mrs. Curran skrivit men mestadels dikterat en lång rad romaner, noveller, dikter, fabler, aforismer och en stor versberättelse, "Telka", på 70.000 ord. Det går med rasande fart, ja i ett så febrilt tempo att mrs. Curran för stenografernas skull måste lägga in vilopausar då och då, varunder hon konverserar, talar i telefon och sedan obesvärat återtar berättandets röda tråd, där hon slutat. Versberättelsen Telka, som omfattar 270 sidor, lär ha tillkommit på 35 timmar.

Dr. Walter Franklin Prince, som skrivit en diger biografi, kallad "The case of Patience Worth", avtrycker över 20 sidor entusiastiska omdömen som amerikanska och engelska kritiker slösat på detta litterära fenomen (sid. 55—78). Han har också noga utforskat mrs. Currans allmänna förutsättningar att

åstadkomma så märkliga litterära arbeten. Det är konstaterat att hon slutade skolan vid 14 års ålder och aldrig visat litterära intressen eller fallenhet för skriftställer. Inte heller kunde hon i sin miljö finna någon stimulans till latent intellektuella anlag och intressen. Trots detta visar hon kulturhistoriska och filologiska kunskaper som normalt är otänkbara utan omfattande studier. Bland Telkas 70.000 ord har man endast kunnat upptäcka ett enda som efter år 1600 kommit in i engelskan. Man måste gå tillbaka till 1200-talet för att finna ett lika rent anglosaxiskt språk. Och hur många dialekter behärskar inte Patience Worth. En kännare av hennes författarskap säger: "Ofta har hon dikterat delar av två böcker på olika dialekter och konverserat fritt på en tredje under en hel timme och utan ringaste sammanblandning." Professor Schiller i Oxford har framhållit att dessa fakta ställer oss inför ett "filologiskt mirakel". Själv säger mrs. Curran: "Jag finner mig i besittning av en underlig förtrogenhet med ting om vilka jag aldrig vetat något, med seder och bruk i det tidiga England, i det gamla Jerusalem, i Spanien och Frankrike."

Författare av historiska romaner har i allmänhet betydande svårigheter att kämpa med för att bemäktiga sig stoffet och gjuta tidstroget liv i skildringarna. Inte så Patience Worth, som utan svårighet både språkligt och kulturhistoriskt förflyttar sig till gångna tidsskeden.

*

Ett vanligt spiritistiskt fenomen är transtalet, då mediet går in i ett somnambult tillstånd. Den normala personligheten är då inte längre närvarande, utan kroppen — framför allt röstorganen — behärskas av okända skikt av psyket. Detta fenomen är ibland mycket kraftigt utvecklat. "Det geniala mediets röst och fysiologi är formbara som vax", säger professor Oesterreich. Då en avliden talar genom ett medium uppnås stundom en illusion som är nästan skrämmande. Mediet

förändras fysiskt och psykiskt och liksom utplånar sig själv för att framställa en annan. Inte bara rösten, även handstilen skiftar karaktär. Professor Henry Sidgwick, en av det engelska parapsykologiska sällskapets grundare, dog år 1900. Om den Sidgwick-personlighet som strax därefter framträdde genom mediet Thompson, skriver en annan av sällskapets ledande forskare: "Jag hade känslan av att jag faktiskt talade med den man som jag kände, och hörde hans röst, och styrkan i det ursprungliga intrycket har inte försvagats med tiden." Medan rösten talade, skrev handen några rader med en stil som visade frapperande likhet med den dödes. Det påstås att mediet aldrig tidigare sett denna handstil. (SPR:s Proceedings XVIII, 235 ff.)

I andra fall skiljer sig dessa imitationer avsevärt från originalen och kan urarta till rena förvrängningar och karikatyrer.

*

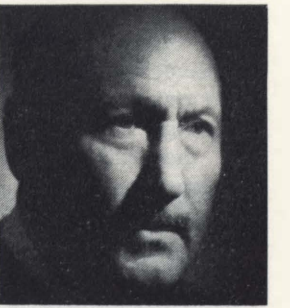
Vid spiritistiska seanser framträder ofta s. k. kontroller, sekundära personligheter hos mediet. Dessa kommunicerar med andra "andar" och leder seanserna. Kontrollerna kan bevara sin personliga egenart under årtal. De utvecklar i många hänseenden suverän självständighet och visar ofta en intelligens som markant höjer sig över mediets normala nivå. Ett klassiskt exempel finner man i professor Flournoys med genomträngande psykologisk skärpa genomförda undersökningar av Helene Smiths mediumskap i boken "Des Indes à la planète Mars". I stora cykler skildrade hon sina minnen från tidigare inkarnationer som Marie-Antoinette av Frankrike och som indisk prinsessa. I fantasin förflyttades hon också till planeten Mars, ett omtyckt utflyktsmål för många mediets drömmar. I ord och färglagda teckningar beskrev hon sina intryck. Ännu intressantare är att hon skapade ett särskilt marsspråk, vars ordförråd, grammatik och stavning hon slog vakt om med samma iver varmed en bildad män-

niska vårdar sig om sitt modersmål. För henne var det ett riktigt språk, och hon talade det perfekt i tre års tid, en genialisk prestation. Flournoy visade att det till sin grammatiska och syntaktiska byggnad helt är en efterbildning av franskan, mediets modersmål. Kontrollanden Leopold, som skapades under inverkan av omgivningens suggestioner och identifierades med en av 1700-talets stora charlataner, Cagliostro, gav värdefulla anvisningar för tolkningen av marsspråket. Senare bröt Helene Smith med Flournoy och drog sig tillbaka i religiös ensamhet. Hon ansåg sig vara en reinkarnation av den bibliska Maria och skildrade i automatiskt producerade bilder Kristus och hans omgivning. För Flournoy hyste hon, på grund av hans avslöjande analyser, känslor av bitterhet, glömsk av att han skapat hennes berömmelse.

Genom mrs. Eleonore Piper, det berömda mediet från Boston, manifesterade sig en hel rad kontroller som omväxlande tog hennes jordiska hölje i besittning och gav sig tillkänna i transtal eller automatisk skrift. Mest känd är doktor Phinuit, som uppgav sig vara en fransk läkare men aldrig kunde ge bevis för sin tidigare existens. Mrs. Gladys Leonard stod under inflytande av en hinduflicka vid namn Feda, och Eileen Garrett (död i september förra året) influerades på motsvarande sätt av en arab, kallad Uvani, och senare av en annan inte mindre exotisk personlighet, Abdul Latif, en persisk läkare, som levat vid tiden för korstågen vid sultanen Saladins hov (Garrett, "My life", p. 147). Även mediet Blanche Cooper uppvaktades av två kontroller, Nada och Afid. S. G. Soal iakttog vid sina mycket uppmärksammade seanser med detta medium ljusfenomen av uppenbart objektiv karaktär. De bestod mestadels av klart lysande blåaktiga ringar, i vilka man stundom såg konturer av mänskliga former, t. ex. ett öra eller en mun. Även det s. k. direktrostfenomenet observerades. Plötsligt ljud i det mörka rummet genom en trumpet eller ett talrör en av mediet helt oberoende röst. Ett liknande fenomen konstaterades även vid Leonardseanserna men yttrade sig då blott som en flyktig viskning, svår att exakt lokalisera.

Mrs. Piper kan betraktas som prototypen för ett spiritistiskt medium. Hon var inte ofelbar, tog

Läroverksadjunkt BIRGER QVARNSTRÖM i Solna har mycket ingående kännedom om den internationella parapsykologiska litteraturen och den vetenskapliga problematiken på området. 1959 utkom han med sitt stora översiktsarbete "Parapsykologi" (Natur och Kultur).

ibland miste och lämnade diffusa meddelanden, som Phinuit hade all möda i världen att bortförklara, men felen och bristerna uppvägs hundrafalt av resultaten vid positiva seanser. Ofta räknade hon själv upp de olika medlemmarna av besökarens familj, beskrev deras karaktär, sjukdomar, utseende och skildrade händelser i deras liv, ja hon framlade fakta som ibland kunde kontrolleras först efter undersökningar i främmande världsdelar. En besökare som återvände efter flera års förlopp, fick en i detalj gående repetition av vad han förra gången hört. Det hjälpte inte att besökare anmälde sig under falskt namn, de blev i regel demaskerade. Intet normalt mänskligt minne skulle kunna sammanhålla och meningsfullt distribuera denna oerhörda, kaotiska kunskapsmassa.

*

Men trots de ibland imponerande former som mediumismen kan ta, görs inte sällan avslöjanden, där det visas att en viss andepersonlighet inte kan vara den avlidne, som mediet säger, utan synes vara en fiktiv skapelse, som tillkommit genom sagda eller osagda impulser från seansdeltagarna. Ett av dr. Soals experiment med mrs. Cooper har stort intresse. Vid seanserna framträdde en viss Gordon Davis och erinrade Soal om gemensamma minnen från skoltiden och om ett samtal på en järnvägsresa under första världskriget. Davis sade sig vara död och ville ha ett budskap framfört till de efterlevande. Soal fann inte detta överraskande, ty han hade hört ett rykte om att David stupat i kriget. Mediet återgav genom direkt röst illusoriskt den verkliga Davis sätt att tala. Vidare beskrev hon utförligt Davis hem, tavlorna, inredningen, föremålens placering i de olika rummen. Tre år senare fick Soal höra att Davis levde som välbeställd egendomsmäklare i Southend-on-Sea och sökte upp honom medförande seansprotokollen. Bland annat fann

hann att beskrivningen av Davis hem var riktig. Men — och detta är en av de egendomliga poängerna i denna sällsamma historia — den beskrivna interiören existerade inte vid tiden för seanserna. Den tillkom först ett år senare, då familjen flyttade in i en ny lägenhet. Ett par av de av mediet beskrivna tavlorna förvärfvade Davis först efter seanserna, vilket klart framgick av bevarade kvitton. Vidare visade Davis dagboksanteckningar att han varit engagerad i affärssamtal vid de tider då han framträdde som ande vid seanserna.

Fallet med den fiktive "Gordon Davis" var inte mindre illusoriskt och i detaljer sanningsenligt än många av de bästa fall som spiritismen åberopar sig på.

*

Ett slags fenomen som av många kännare anses ha betydande värde som spiritistiskt bevismedel är de s. k. korskorrespondenserna. De kan gå till så att ett antal skrivmedier mottar budskap i form av fragmentariska citat och notiser med litterär och historisk bakgrund. Dessa brottstycken är obegripliga i sig själva, ungefär som elementen i ett chifferbudskap, men vid jämförelse kompletterar de varandra och visar sig kretsa kring ett gemensamt tema.

Sådana meddelanden har lämnats i namn av kända avlidna forskare inom engelska SPR, Gurney, Sidgwick, Hodgson m. fl. men framför allt Frederic Myers. Under sin livstid hade han livligt intresserat sig för möjligheten att genom specifika budskap ge bevis för sin identitet och fortsatta existens efter döden, och budskapen tycks ha tillkommit i detta uppsåt, ty de färgas i hög grad av hans suveräna förtrogenhet med grekisk och latinsk litteratur. Så är t. ex. fallet med den korskorrespondens som går under namnet Lethe, vars många anspelningar på motiv i antik mytologi lämnades av två medier i olika världsdelar och kunde klarläggas först efter ett

ἰῆεετ ὄεἰντ ῖῖῖε ῖῖῖῖε ῖῖῖ

ῖῖῖῖε εἰε ῖ ῖε ῖῖῖ

ἰεε. ῖε ῖῖῖῖ εἰε ῖ ῖε ἰῖῖετ

ῖε ῖῖῖῖῖῖ ῖ ῖῖῖε ῖεῖῖῖ.

Helene Smiths "marsspråk".

ingående filologiskt detaljarbete. Detta och liknande fall är alldeles för invecklade för att relateras inom ramen för en kortfattad framställning. Likväl finns det ifråga om materialet tvivel och invändningar, som inte så lätt kan förjas. Men diskussionen kan föras endast på ett allmänt, obestämt sätt — ett bestämt avgörande kommer man inte fram till.

Vi har endast ofullständigt klarlagt det vakna, vardagliga livets psykiska processer och vet inte så mycket om hur det undermedvetna fungerar. Det undermedvetnas associationsbanor är oss i stort sett obekanta tills vidare. Teoretiskt kan man tänka sig att det undermedvetna inom den slutna krets av entusiaster, som systematiskt odlar en viss medial läggning, blir särskilt mottagligt för stoff av den art man finner i korskorrespondenserna och kombinerar detta stoff med ursprungligen enklare telepatiska impulser, som fullföljs i allt vidare banor och vävs samman till allt mera invecklade mönster. Och även om det inte täcker allt i korskorrespondenserna, låter det oss ana något om de bakomliggande energierna och orsakerna. Inom det kollektiv, ur vilket dessa budskap framgått, kan man säkerligen förutsätta existensen av affektiva fält av den art som anses vara en så betydelsefull faktor vid tillkomsten och utvecklingen av psi-fenomen.

Telepati mellan mediernas undermedvetna är en tänkbar förklaring till korskorrespondenserna. För att eliminera telepati mellan levande människor har de s. k. bok- och tidningstesten tillkommit, vilka huvudsakligen utförts av mrs. Leonard. Försöksschemat vid ett boktest är i allmänhet detta: Ett medium tycker sig besöka ett rum, där det på en bestämd hylla utpekar t. ex. den andra boken från vänster och omtalar vad som står på, låt oss säga, sid. 48, rad 16. Nu är det meningen att den sålunda utvalda frasen skall förmedla en personlig erinran eller ett budskap från den person som tänkes meddela sig vid seansen, alltså en kommunikator. Mrs. Sidgwick säger i sin stora utredning i Proceedings att av de 532 boktest som hon granskat, var något mer än en tredjedel fullständigt eller något så när lyckade (Pr. XXXI, 242 ff.). Mediets ansträngningar att orientera sig i en för henne främmande miljö och att i en okänd bok finna en fras som utgör en erinran från den person som på-

stås inspirera meddelandet, kröns alltså med framgång i ett förvånande stort antal fall. — Vid tidningstest alluderar utsagorna på detaljer i annonser etc. i tidningar, mest Times, som utkommer först dagen efter seanserna. Klärvoajans eller prekognition är den plausibla förklaringen till dessa sällsamma, väl undersökta fall, som man säkerligen med större rätt kan tillskriva mediets än förmenta andars kapacitet.

*

Men det är inte bara inom spiritismen som det förekommer fenomen av ovan beskrivna art. Även många icke-spiritistiska medier (sensitiva, metagnomer, paragnoster eller vad man vill kalla dem) ger upplysningar som till omfång och innehåll står fullt i paritet med dem som presteras i spiritistisk iscensättning. Raphael Scherman t. ex. imiterade med odisputabel framgång handstilar som han aldrig sett med sina fysiska ögon. Att på det sättet, oberoende av yttre iakttagelse, nå kontakt med de egenskaper som bestämmer karaktären av en persons skrivsätt, torde vara lika märkvärdigt som sådan mimisk eller plastisk efterhärming som de bästa spiritistiska medierna kan ge prov på.

De "metagnomer" som Osty under många år experimenterade med i Paris, visade förmåga att etablera kontakt med levande och döda människors handlingar och själsinnehåll och koppla in sig i sammanhang som låg utanför deras normala kännedom. Detsamma gäller Gerard Croiset och många andra sensitiva. Croiset har ofta angett var och när personer, som omkommit genom drunkning, skulle anträffas. I sina s. k. platsexperiment förutsäger han korrekt på vilken stol i en främmande, för honom okänd lokal en viss, noga beskriven person kommer att ta plats om kanske två eller tre veckor, och signalementen är ofta så entydiga att vederbörande utan svårighet kan identifieras.

Mrs. Pipers uttalanden stod ofta i samband med psykometriska kontaktföremål och kan i stor utsträckning betecknas som dramatiserad psykometri. Även Ostys medier arbetade med psykometri men utan någon som helst känsla av andesamverkan. Allmänt bekant är historien om den 82-årige M. Lerasle, som en dag försvann från sitt hem och ett par veckor senare återfanns död i skogen, sedan kroppen lokaliserats av M:me Morel, som

lämnade uppgifterna i hypnotiskt tillstånd med hjälp av ett kontaktföremål. Ostys kommentar är här av visst intresse. Han skriver: "Under dessa omständigheter, då inget inflytande från någon levande person kunde åberopas, rekapitulerade percipienten de sista episoderna i den saknade mannens liv och angav steg för steg den väg han tagit, de ting han såg, hans gester (av vilka några av familjemedlemmarna sades vara karaktäristiska) hans tankar och den plats där hans kropp blev funnen. Denna plats beskrivs in i minsta detalj exakt. I detta fall och i andra av samma slag (som skulle vara vanliga om de söktes bland percipienter av samma typ) ställs man inför det fenomenet att händelser som endast en död människa känner till avslöjas av en sensitiv genom direkt kunskap."

Det finns anledning att ha sådana fall i minnet vid bedömandet av de spiritistiska mediernas prestationer.

*

För de mediumistiska fenomenen finns en animistisk och en spiritistisk tolkning. Enligt den förra är det mediernas transnormala undermedvetna själsverksamhet som är ursprunget. Enligt den senare härrör fenomenen från andevärlden.

Två av spiritismens viktigaste argument är personifikationens ofta dramatiskt övertygande karaktär och det förhållandet att mediets kunskaper vid gestaltningstillfället är selektivt begränsade så att de sammanfaller med den dödes. En bedömare som Hans Driesch fäster stort avseende vid denna budskapens "selektiva och personifierande struktur", men det måste betonas att det stoff som behövs för sådana maskeringar och rollskapelser, också står till de "animistiska" mediernas förfogande. Hos många av dem finner man tydliga ansatser till dramatisk framställningsform, fastän de inte är hemfallna åt föreställningen att vara instrument åt någon ande.

Mycket talar för att alla spiritistiska fenomen kan förklaras genom krafter i det omedvetnas djup, genom förändringar i mediets personlighet i förening med telepatiska och andra möjligheter.

Vi vet att den eller de som är närvarande vid en seans, representerar en oerhörd mängd av undermedvetna kunskaper och minnesbilder, ett album i vilket mediet synes kunna bläddra ganska obe-

(Forts. på sid. 11)

OLOF THORBORG: TANKAR OM ETT TRÄD

Det är en vacker, rakstammig björk med lummigt bladverk, som avtecknar sig mot den bakomliggande granskogens mörkare grönska. Jag har den i blickfånget framför mig, där jag sitter, eller rättare sagt halvligger, i en tältstol, som jag burit ut på tunet till en gäststuga. Jag betraktar björken med ett dåligt intresse, lojt njutande av dess skönhet, dess vita pelarstam, dess ljusa lövkontur med solblänkande blad och dess harmoniskt från stammen utsträckta grenar. Så småningom kommer det för mig att det är ett under jag skådar.

Vad är du egentligen, björk? Jag vet så litet om dej. Jag vet bara att innanför din vita bark rinner livets sav ut till varje cell i din kropp, liksom blodet och lymfan rinner till varje cell i min kropp. Jag vet att du hämtar det mesta av din näring med hjälp av ett rotsystem, som tränger ned och ut i marken omkring dej, och man har sagt mej att du har en viktig uppgift i livets tjänst, att dina gröna blad avger syre åt atmosfären och förbrukar kolsyra eller m. a. o. bidrar till att luften vidmakthåller en konsistens, som gör det möjligt för såväl varmblodiga som kallblodiga varelser att fortleva här på jorden. Jag vet också att av din substans livnär sig insekter och larver och milliontals mikroorganismer, att dina grenar ger skydd, viloplats och boningsgrund åt våra bevingade, kvittrande och sjungande sommargäster, utan vilka våra ljusa årstider skulle förlora något mycket väsentligt av sin tjusning, sin poesi.

Jag har läst om den fotosyntes, det kemiska under, som ger färg och liv åt din lövskrud i skiftande gröna nyanser, och jag har låtit mig övertygas om att i din cellvävnads små enheter döljer sig veritabla solsystem av kraftpartiklar liksom i ett universum med vintergator, fixstjärnor, planeter och kometer, ja, att du helt enkelt är en omistlig del av Naturens stora helhet. Men vad är du bakom din fysiska skönhet, din uppgift i Naturens planhushållning, din inneboende kraftstruktur? Den möjligheten att allt vad du är, skulle vara resultatet av en blind, själstom slumpens verkningar genom måttlösa tidsrymder är en hypotes, alltför osannolik för mitt förnuft att

godta. Men vilken annan hypotes skulle det kunna godta? Hypotesen om ett skapande, allt omfattande medvetande måhända? En Gud bakom skapelsen, en allsmäktig ande, som är yttersta orsak till världsalltet, till det gränslösa, hypersinnrika något, i vilket jag och allt annat existerar? Ja, så är det kanske. Det synes mig, när allt kommer omkring, vara den mest antagliga förklaringen, den enda vettiga hypotesen. Hur sen skapelsen gått till, om den dirigerats genom en lagbunden evolution eller uppstått genom ett slags simsalabim, det tycker jag är av underordnad betydelse. Känslan av ett medvetande bakom tingen är det som ger oss människor hopp, som ger mening och mål åt oss och åt utvecklingen. Där min tankeförmåga nått sin yt-

tersta gräns, måste den laborera med ett x, en helt okänd storhet, för att överhuvudtaget få till stånd en bild, en formel eller ekvation.

Men där förnuftet känner sin vanmakt, breder sig resignationens mantel över spekulationernas lönlöshet, frågornas svarslösa, sig ständigt förnyande, sig ständigt fjärmande rad.

Där jag nu i min tältstol njuter i solens värme av naturens skönhet och min tankes ändligen flyktförsök, tror jag dock — som den urbota optimist jag är — att en gång, men kanske ej, ja säkerligen ej, i detta mitt jordeliv, skall jag se bakom de ringmurar som omgärdar min sökande ande och lösa min vackra björks solblänkande gåta.

Bara den tron gör livet stort och värt att leva.

SAMTAL MED CARL-HERMAN TILLHAGEN

Fil. dr. Carl-Herman Tillhagen är en välkänd folklivsforskare. Sedan snart 40 år har han samlat folkdikt, folktro och folksed, och vid Nordiska museet, där han har sitt arbete, byggt upp ett av de största folkloristiska arkiv som överhuvud taget finns; det omfattar mer än 1.250.000 uppteckningar. Däri ingår bl. a. hundratusentals sägner och berättelser om de övernaturliga väsen, som folktron omhuldat. Där finns uppgifter om skogsrået, sjörået, om troll, jättar, maror, baror, varulvar, sägner om myllingar, vättar, underjordiska, irrbloss o. s. v. Och naturligtvis finns det 10.000-tals berättelser om spöken, gengångare, strandvaskare och gästar. Allt detta bildar intet kuriosakabinett. Det är ett värdefullt vetenskapligt material, avsett för folklivsforskare, psykologer och religionsforskare, vars strävan det är att utreda den mänskliga trons och tankens vägar mot en allt klarare livsuppfattning.

Intendent Tillhagen är inte skrivbordsarbetare uteslutande. Det kan ingen antropolog vara. Han har tillbringat många intensiva år i fältet tillsammans med sina sagesmän. — Och få har väl legat i så många spökgårdar som jag, säger han, men något spöke har jag aldrig träffat på, och det är bra synd, för jag hade gärna velat se ett.

— *Det finns alltså inga spöken och dylikt?*

— Nej, de existerar nog bara i folks inbillning. Men jag har ju träffat otaliga människor som har berättat om möten med tomten, skogsrået och liknande. Professor Gunnar Johansson i Uppsala såg ett skogsrå, när han var 17—18 år gammal, och det har inte generat honom att i ett TV-program, där jag medverkade, berätta om sin upplevelse. Han hade i sin barndom och ungdom hört förtälas om detta väsen och hade därför en föreställning om hur det såg ut. Och så i skymningen en kväll blev en enbuske till ett skogsrå. Det var en slags hallucinatorisk upplevelse.

— *Han "såg" då någonting som inte fanns?*

— Ja, och på samma sätt tror jag det är med alla dem som berättar om spöken och övernaturliga väsen. Deras varseblivning har spelat dem ett spratt. Vår mänskliga natur är sådan, att vi tyder det som sinnena

C-H Tillhagen: Nej, spöken finns inte — bara tron på dem.

uppfattar. Denna tydning kan ske i anslutning till vår erfarenhet men också under påverkan av vår undermedvetna önskan. Den som verkligen tror att skogsrået existerar, kan därför mycket väl få se henne komma svansande bland träden i all sin förföriska skönhet. Dessa felaktiga tolkningar av sinnesstimuli kan bli kvar i medvetandet flera sekunder, kanske minuter.

Vi frågar intendent Tillhagen om det förekommer att folk på detta sätt "ser" Jesus eller djävulen. Han svarar, att det i uppteckningarna saknas sådana fall, men en av hans vänner, en norsk professor, såg en gång fan själv! I sin ungdom var professorn sjöman. En natt, då han purrats efter en svår storm, såg han mot de drivande skyarna fan själv bortom förliga luckan. Det var en mycket stark upplevelse, som alldeles paralyserade honom. Bilden fanns kvar i bortåt minuten — åtminstone trodde han det själv. Sedan tonade den bort.

— Småningom kunde jag visa honom, att vad han sett var en bild av djävulen i anfangsbokstaven till sagan "Fanden i Nötten" i Asbjørnsens og Moes bekanta sagosamling. Vårt synminne kan under svåra betingelser, djup trötthet, häftiga sinnesrörelser o.s.v. ibland aktualisera vissa minnesbilder på ett så klart och tydligt sätt, att vi tror, att det är verklighet.

— *Beträffande spöken: Hur kommer det sig att en del människor "ser" just detta, om det inte existerar?*

— De tror på att det finns spöken. Själva spöketron bottnar i sin tur i tron på ett liv efter detta. En enkel, folklig logik säger, att om själen lever vidare, så bör den också kunna ge sig tillkänna. Men om man går igenom de tiotusentals spökhistorier som finns upptecknade i mitt arkiv, finner man, att det är ytterst triviala saker som "spökerna" berättar. "Jag har det bra" eller "du skall inte sörja" eller något annat lika torftigt

som inte avslöjar något alls om livet efter döden. Om det nu vore verkliga spöken, d.v.s. avlidnas andar, varför i hela världen kan de då inte berättat om hur det ser ut på den andra sidan? Det där "jag har det bra" är de efterlevandes önsketänkande, som tar sig uttryck i en hörselhallucination. Man vill ju att ens bortgångna skall ha det bra, där de är.

Intendent Tillhagen berättar också om hur tron på spöken och övernaturliga väsen uppstår. Tron på tomten som vaktar gården kommer av en instinktiv, atavistisk känsla att det måste finnas någon som skyddar huset även när ägaren är borta. Och själva ordet tomte kommer av tomt, gårdstomt.

— Vad tron på skogsrået beträffar, finns den hos nästan alla folk. Hos oss i Norden är skogsrået ett kvinnligt väsen. I andra delar av världen är det som regel en man, skogsmannen, som är skogens herre, och som det gäller att hålla sig väl med. Det nordiska skogsrået har som regel erotiska drag, hon är halvnaken, har stora bröst och försöker locka männen till kärlek. Det är lätt att förklara hur dessa erotiska drag i skogsråföreställningen uppstått. Skogsavverkningen är ju gammal i vårt land och kolningen i skogsmilor ännu äldre; männen bodde månadsvis i skogen utan tillgång till kvinna, och det var då naturligt att deras fantasier rörde sig om en kvinna, helst i sensuell form. I bergslagerna förvandlades skogsrået småningom till gruvrå. Därmed försvann de erotiska dragen, och hon blev mer lik en myndig herrgårdsfru i glittrande guld- och silverklädnader, ägare till gruvornas skatter. För dem hon tyckte om, visade hon ut nya malmer eller räddade dem från nedstörtande malmskutor, men dem som icke aktade på hennes förbud mot att svära och föra oljud i gruvan, straffade hon.

— *Nu finns det ju en annan typ av spökeforskning: nämligen inom den parapsykologiska vetenskapen, där man studerar själva fenomenen för att finna deras natur. Vad har ni för uppfattning om det?*

— Jag har haft långa, ingående diskussioner med människor som med mycket realistiskt sinne ägnar sig åt denna forskning. De har min beundran för det arbete de nedlägger, men det resultat de uppnått, är ju ofta mycket magert.

— *Tror ni på ESP, d.v.s. utanförsinlig varselblivning, såsom klärovoajans, kläraudiens, telepati etc.?*

— Det är möjligt att människan

har en sorts sjätte sinne, någon egenkap som i vårt trygga, moderna samhälle inte så mycket kommit till användning och därför kanske atrofierat. Djur kan ju ha vissa föräningar om annalkande fara — råttorna som lämnar det till undergång dömda skeppet t.ex. — och om vildar berättas det, att de plötsligt och skenbart utan orsak kan bryta upp från ett läger — och någon timme senare kommer en hjord elefanter framstörtande över den övergivna lägerplatsen. Det finns mycket av den sorten som inte går att förklara, och jag skulle tro, att människans själsliv är oändligt mycket mer komplicerat, än vad vi nu känner till. Hur kan det komma sig t. ex. att en människa under transliknande inspiration kan skriva en dikt som fyller alla anspråk på skönhet? Hur kan det komma sig, att en kompositör som Bach känner sig nästan som ett medium för "någonting" som nästan utan hans viljemedverkan översköjler honom med toner och harmonier? Hur kan det komma sig att vissa författare likt de gamla profeterna kan anticipera någonting som kommer att hända? Företeelser av det slaget är mycket litet utforskade, och vi gör klokt i att varken säga för litet eller för mycket om dem. Jag anser, att vår moderna tid med dess ytligt teknokratiska inriktning ägnar alldeles för liten uppmärksamhet åt dessa ting, som är intimt förbundna med utforskandet av själens domäner, med sökandet efter den verkliga sanningen, efter den verklighet som är livets rot och upphov. Utan kunskap om den är sannerligen all vår ävlan ett farande efter vind.

Carl-Herman Tillhagen kommer också in på astrologin, som breder ut sig i våra dagar. Han har ingenting till övers för denna "dårskap" som i allt strider mot den världsbild, modern vetenskap har gett oss. En gång var han på en astrologiförening och fann där helt fanatiska människor, som tycktes ha till motto att tro till varje pris. Men astrologin tillfredsställer väl ett behov av mystik hos människorna, tror Tillhagen. Den är en ny form av eskapism, en antiintellektualism i kvasivetenskaplig utstyrsel.

— Naturligtvis är det ett älskvärt mänskligt drag att drömma, att som Hamlet fly från våra vanda plågor och till andra dem vi icke känner, men vill man söka sanningen, måste man ägna sig åt betydligt strängare tankeövningar än svamleriet i okultism och astrologi. Man måste

söka efter att verkligen veta, ty är det inte som bibeln säger, *sanningen* som skall göra oss fria? Varför fly undan en verklighet, som är långt underbarare än all dröm och dikt? Se på stjärnhimlen! Vem kan undgå att känna en förkrossande ödmjukhet inför dess oändlighet, dess skönhet och vad den berättar oss om universums outränsakliga djup? Och ändock styrs detta universum av lagar, så kristallklara och obevekliga, att forskare kan sitta i observatorierna i Kvistaberg eller Mount Palomar och vid sitt skrivbord räkna ut vad som sker i dess milliarder galaxer, stjärnhopar och solar. Se på liljorna på marken! Är det inte ett obegripligt, djupt tankeväckande under att de kan växa ur sitt frö till den förunderligaste skönhet och ändock vara till varje sin del funktionella? Och lyss till musiken! Skall vi förstå H-mollmässan blott som en funktion av en "sjärlös" hjärnas utsöndning? Besinna det faktum, att människan trots alla krig, all grymhet, all intolerans ändock vill leva som en *etisk* varelse, och varje samhälle är grundat på etiska principer. Allt detta visar, att tillvaron och dess olika manifestationer inte är själlösa produkter av en datastyrd "Fabrik Universum", utan att det måste finnas "något" som i varje fall programmerat Alltet. Inför livets myllrande rikedom av former, ton och tanke tänker jag osökt på J. O. Wallins underbara ord:

Ack, när så mycket skönt i varje åder
av Skapelsen och livet sig
förräder,
hur skön då måste själva källan
vara,
den evigt klara.

— *Ni har en religiös livssyn?*

— Jag är inte religiös i konventionell mening, men kanske jag kan våga säga, att jag är religiös i samma mening som Einstein var det och som Oppenheimer och Fermi och andra som djupare än de flesta pejat verkligheten. Dessa män var inga hädare och skrottare som likt Voltaire grinade Gud Fader upp i synen, utan de var djupt allvarliga forskare, människor som fylldes med allt större ödmjuk förundran och vördnad ju närmare de kom tillvarons gåtor.

— *Ni menar, att livsformerna pekar på en bakomliggande intelligens.*

(Forts. på sid. 18)

MYSTIK

Den engelske läroverksrektorn F. C. Happold pensionerades 1960. Tre år senare kom han ut med en fin bok, "Mysticism. A Study and an Anthology" (Penguin Books). Den innehåller en inledande studie i mystik samt därefter utdrag ur några stora mystikers skrifter. Det följande bygger på Happolds inledning men är inte direkt ett referat.

En mystiker är enligt gammalt språkbruk en person som genom skolning blivit initierad i gudomliga, hemliga sammanhang, "mysterier". Sedermera har ordet mystik kommit att få en något annan innebörd. Det betyder numer ett särskilt, icke-rationellt förhållande till den yttersta verkligheten, varvid intuition används. Man kan kalla mystiken "en intellektuell vision", "en förening med verkligheten, eller Gud" m.m.

En mystisk uppfattning finns egentligen i roten av all religiös tro — och kan också vara närvarande i poetens, konstnärens, kompositörens, filosofens m. fl. upplevelser. Det är en känsla av att det finns något "bortom" sinnevärlden, en högre verklighet. Hos den utvecklade mystikern är denna känsla eller detta skådande särskilt intensivt och omfattande.

Den rationellt betonade människan kan ha svårt att acceptera mystikerns upplevelser och menar kanske att de inte är något annat än inbillning. "Rena mystiken" kan vara ett förringande uttryck som den intellektuelle använder om en del oklara resonemang. Men numer finns dock en tendens att med intresse beakta mystikerns upplevelser och jämföra dem med naturvetenskapens verklighetssyn.

Happold betraktar, hypotetiskt, "mystiskt medvetande" som en utveckling och utvidgning av det rationella, normala medvetandet, vilket resulterar i en förbättring och förfining av varseblivningen, varigenom kunskap vinnes som ej kan

nås genom rationellt tänkande.

Vetenskapen kan ju ingenting säga om den yttersta sanningen. Men mystikern upplever att han tränger in mot universums hemlighet och fattar den i ett speciellt medvetandetillstånd. Och även om dessa upplevelsers natur är okänd, kan det vara fråga om ett verkligt skådande av det som Är, så som mystikern själv uppfattar det.

Vi upplever normalt världen genom våra sinnen. Vår verklighetsuppfattning är direkt beroende av sinnessens konstruktion, och det kan mycket väl hända att vår varseblivning ger oss en helt missvisande bild av verkligheten. Vår fysiska organism med hjärnan och sinnesorganen kan betraktas liksom en huva som klätts över den andliga personligheten. I huvan finns hål, sinnesorganen, genom vilka vi tittar ut på den omgivande miljön, som vi upplever som "materiell". Men den lilla del av världen, som vi sålunda blir varse, kan utgöra en så liten och så speciell del att den inte på något sätt är representativ för det som Är i dess helhet. Hålen i vår huva kan också vara så inrättade att de ger en färgad eller förvanskad bild av miljön. Varats sanna natur ger vår varseblivning ingen kunskap om.

Mystiker har funnits i alla tider i alla delar av världen. Men det finns ändå, enligt Happold, en anmärkningsvärd likhet mellan de olika mystikernas upplevelser. Man kan säga att enligt mystiken är följande sanning. Vi citerar:

"1. Den materiens och det individuella medvetandets fenomenvärld som vi känner till, är blott en del av verkligheten men är ett uttryck för en gudomlig livsgrund i vilken alla delar av verkligheten äger sin tillvaro.

2. Människans natur är sådan att hon kan få kunskap om denna gudomliga livsgrund inte bara genom rationella slutsatser, utan hon

kan också förstå den genom direkt intuition, överlägsen det rationella tänkandet, där den upplevande på något sätt är förenad med det upplevda.

3. Människan har en dual natur. Hon har inte ett utan två jag, nämligen dels det ego om vilket hon huvudsakligen är medveten och som hon är benägen att uppfatta som sitt sanna jag, och dels det eviga jaget, en inre människa, anden, den gudomliga gnistan i henne, som är hennes sanna jag. En människa kan, om hon så önskar och är beredd till det nödvändiga arbetet, identifiera sig med sitt sanna jag och i och med det med den gudomliga livsgrunden, vilken är av samma eller liknande natur.

4. Det huvudsakliga målet för människans jordiska existens är att upptäcka sitt sanna jag. Genom att göra detta uppnår hon en intuitiv kunskap om den gudomliga livsgrunden och kan fatta sanningen sådan den verkligen är och inte som den förefaller vara för den begränsade mänskliga varseblivningen. Därmed kan hon också inträda i ett varande som getts sådana namn som evigt liv, frälsning, upplysning etc."

Evolutionen på denna planet har ju inneburit en organisk utveckling från det ytterligt enkla till det ytterligt sammansatta. Därunder har skett en ständig ökning och förstärkning av psyket eller medvetandet. När livsformerna blir mer komplicerade, får de större medvetande. Den inre sidan blir mer och mer den dominerande aspekten av det psyko-organiska livet, och den mentala förmågan ökar. Det oreflekterade tänkandet ersätts vid ett visst stadium i utvecklingen av reflektionsförmåga, logiskt resonerande. Anden har då rest sig ur djurrikets slummer, och homo sapiens, den vetande människan, har uppstått.

Utvecklingslinjen fortsätter naturligtvis sedan sin bana mot allt-

F. C. Happold

mer komplicerade former — framför allt blir hjärnan mer invecklad — och vi kan förutse nya och högre former av medvetande, som sprider sig mer och mer i människosläktet tills de slutligen finns hos alla människor, som då blivit förändrigade. Mystikerna kan, skriver Happold, med sina psykiska upplevelser vara föregångare till denna nya typ av mänskligt medvetande.

De mystiska upplevelserna kan komma till många som plötslig, intuitiv förnimmelse, illumination, snabbt försvinnande men av djup betydelse. Ibland kan sådana upplevelser helt förändra en människas livssyn och avgörande påverka hennes handlande. Dessa människor kanske inte blir mystiker, men de har i några korta ögonblick haft kontakt med samma verklighet som den sanne mystikern skådar i djupare och mer omfattande visioner.

Mystikern upplever att han tillhör en enhet med universum eller Gud. Han är inte ensam och skild från de andra varelserna utan förenad med dem i ett helt. Han är, som Ruth Dahlén säger, "ett med allt" och upplever den kärlek som genomtränger allt. Detta ger själen frid och lycka.

Allt existerar i Gud — och Gud i allt... "Det finns ingenting i världen som inte är Gud" som Upanishaderna säger. Mystikern erfar själens förening med Gud — ja, dess identitet med Gud. Individens normala jag är inte hans verkliga jag. Det normala jaget är bundet till sinnena och hjärnan, men det sanna jaget är ett väsen befriat från kroppens begränsning; det är vad hinduismen kallar Atman och är oskapat, odödligt, evigt och oföränderligt. Det existerar utanför tid och rum. Det sanna jaget är inte

bara det individuella jaget utan har också en universell kvalitet: det är det som genomtränger världsalltet och är alltings yttersta orsak och grund. Det är identiskt med Gud, såsom hinduerna säger: Atman (det individuella jaget) och Brahman (världsjaget, världssjälen) är ett och samma. Jaget är universums centrum och livets grund.

I mystikens högsta tillstånd "dör" jaget och individen uppnår förening med allt, med det gudomliga. Han förlorar sig i en högre identitet, upptäcker att hans sanna jag är något annat än det tillfälliga, jordiska jaget. Individen absorberas av det gudomliga, upplever att han är Gud. Detta ger en känsla av intensiv glädje. Och rädslan för livet och döden försvinner. Individen vet att han är odödlig, att hans sanna jag aldrig kan förintas, eftersom det är det som Är.

DEN GYLLENE REGELN

Alla de stora religionerna framhåller de andliga världens företräden framför de materiella. Alla betonar individens betydelse och hans förmåga att komma allt närmare Gud. Likaså har alla religionerna samma åsikt om enheten, enheten i universum och enheten inom människosläktet, och det förkunnas för alla människor att de tillhör denna enhet. För att levandegöra den i allt högre grad krävs personliga ansträngningar från var och en av oss.

Edvard R. Murrow

De starka själar som föds i vår tid stormar nu den dogmatiska teologiens barrikader. Många av dem ansluter sig till den stora skaran "icke kyrkliga", trots att de inte är anslutna till något religiöst samfund. De kan likväl inte kallas "ateister" utan föredrar att finna sin Gud i sitt eget hjärtas stillhet. Ty ur hjärtats djup växer livets sanna värden fram och när människor på allvar försöker tränga in till kärnan av de andliga frågorna kommer styrkan i deras övertygelse att vida överträffa den vanliga föreskrivna "tron".

Trots olikheter har vi alla ett gemensamt arv; det som universellt kommer till uttryck i t. ex. Den gyllene regeln, en andlig ledfyr som, om den följdes, i hög grad kunde minska vår tids ondska.

Indianen: Store Ande, giv att jag icke klandrar min nästa förrän jag vandrat en mil i hans mockasiner.

Buddhisten: På fem sätt bör man hjälpa sina vänner och tjänare — genom storsinhet, vänlighet och godhet, genom att behandla dem så som man själv vill bli behandlad och genom att vara fullkomligt rättfärdig.

Den kristne: Allt vad I viljen att människorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem; ty detta är lagen och profeterna.

Kon-fu-tse: "Finns det något ord", frågade Tzu Kung, "som kan gälla som en grundregel hela livet igenom?" Mästaren svarade: "Är icke medkänsla detta ord? Handla icke mot andra så som du icke vill att de skola handla mot dig."

Grekerna: Gör icke mot andra vad du själv icke vill fördraga.

Isocrates

Behandla dina vänner så som du vill att de skola behandla dig.

Aristoteles

Hinduismen: Man bör icke handla mot andra så som man icke själv skulle vilja bli behandlad. Detta är pliktuppfyllelsens (dharma) innersta väsen. Allt annat kommer från själviska begär.

Islam: Ingen av er är en troende förrän han unnar sin broder lika mycket gott som han unnar sig själv.

Judendomen: Du skall icke hata din broder i ditt hjärta... utan du skall älska din nästa såsom dig själv.

Zarathustra: Endast den människa är god som icke gör mot andra sådant som hon icke önskar skall göras mot henne själv.

När tillräckligt många fritt tänkande människor öppet ger uttryck åt sin innersta tro, kommer de att bilda ett "tankens broderskap", som blir ett bålverk av så stor andlig styrka, att alla nationella tvister upphör och söndringens gissel försvinner.

(Från James A. Long, »Vidgad livssyn», Proprius förlag.)

Bokförläggare Gösta Nyblom har haft många upplevelser av paranormal natur. Han har bl. a. varit John Björkhems försöks-person; och han har sett sin döda mor och hundratals gånger erfa-rit elevation och blivit andligen förflyttad till platser som han månader senare besökt i sin kroppsliga gestalt.

John Björkhem använde mig ota-liga gånger som försökskanin vid sina uppmärksammade hypnosför-sök. Jag kan fortfarande höra hans monotona stämma: "Det är nu år 1900, nio år innan du föddes, det är nu år 1890, 1889, 1887, 1886..." Det var alltså bl. a. fråga om s. k. regressionsexperiment. Jag fördes tillbaka i tiden. — Plötsligt fann jag mig en gång sittande i ett kök, ätan-de havregröt tillsammans med bon-den och hans hustru. Jag kände mig djupt bedrövad och visste att jag bestämt mig för att begå självmord. En röst (Björkhems) frågade mig var jag var. Jag svarade: "I Tuna." — "Var ligger det?" frågade rösten. "En och en halv timme med hästen från Enköping", svarade jag. "Vad gör du?" frågade rösten. "Det ser du väl!" blev mitt svar. "Men jag vill inte vara här. Jag har försökt rymma flera gånger, men länsman-nen har alltid fått tag på mig. Men nu har jag fått nog."

Senare tog jag fram karta och passare, satte passarens ena spets i Enköping och den andra på ett kart-avstånd därifrån av 1½ mil, eftersom jag beräknade att en häst skulle kunna dra en vagn 1½ mil på 1½ timme. Och passarens fria spets träffade rätt på en by som het-te Tuna! Denna by hade haft ett tingshus i slutet av 1800-talet och tydligen även en länsman. Vid ett besök där några veckor senare, kän-de jag igen gården från hypnosupp-levelsen...

Efter ett av dessa experiment frå-gade jag Björkhem om han någon gång undersökt om dessa människor, som kommer fram under hypnosen, verkligen funnits. "Naturligtvis", svarade han. "Har det hänt någon gång att du kunnat spåra dem?" — "Ja, flera gånger", blev svaret.

Skulle detta betyda att jag en gång var den där drängen hos bon-den, att jag alltså har existerat före min nuvarande kropps födelse och skall fortsätta att finnas efter krop-pens död? Jag har svårt att tro det.

En gång frågade Björkhem mig om jag efter "uppvaknandet" min-des något av mina upplevelser un-der hypnosen. Han syntes bli en aning förvånad när jag svarade att jag kom ihåg varje fas. Jag försökte beskriva detta på så sätt att jag tyckte att halva min hjärna tillhör-de en främmande person, under det att den andra halvan var mitt eget jag, som med förundran studerade främlingen. Annu i denna dag finns dessa bilder — inpräglade under hypnos — mycket klara hos mig.

Om hjärnan är en elektronisk ap-parat och hypnosen ett medel att mata in uppgifter i den, kan man tänka sig att det var Björkhems eg-na upplevelser eller erfarenheter som överfördes till mig. I hans hjär-na fanns då lagrad bilden av Tuna gård och av en dräng som försökt begå självmord — han behöver en-dast ha läst en artikel om detta — och dessa hans undermedvetna tan-kaer projicerades i min hjärna, i mitt mottagarcentrum.

*

Låt mig så berätta om ett "över-naturligt" möte med min mor. Hon hade varit död i över ett år, när jag såg henne. Klockan var 20 minuter över två på natten. Jag vaknade och visste att någon var i rummet. Jag öppnade inte ögonen med detsam-ma utan låg och funderade över denna märkliga, intensiva känsla att någon fanns i rummet. Så slog jag upp ögonen och fick se mor sitta på sängkanten en meter från mig. Rummet verkade ljusare än nor-malt, och jag lade märke till att lju-set kom från mor. Hon hade en blå-prickig klänning på sig, och jag kun-de t. o. m. urskilja detaljer i guld-broschen som satt på klänningen. Jag slöt ögonen och räknade till tio. När jag såg upp, var mor fortfa-rande där. Hon log mot mig men sa ingenting. Jag satte mig upp i säng-en, sträckte fram handen för att tända lampan men ångrade mig och tog i stället ett vattenglas och drack en munfull. Mor var fortfarande

där. Jag nöp mig i armen, räknade högt. Mor var fortfarande kvar. När jag räknat till 20, sa jag: "Men mor då..." I samma ögonblick reste hon sig upp, nickade åt mig och gick långsamt bakåt. Vid varje steg upp-löstes hon gradvis, rummet mörk-nade mer och mer, och plötsligt var hon borta. Jag sov inte mer den natten.

Något år senare hade jag en dröm. Jag gick förbi en ormgrop och såg en stor, otäck orm med jättestort huvud, som kröp upp ur gropen och förföljde mig. Jag försökte springa men förmådde inte röra mig. Ormen kom allt närmare. När den var någ-ra decimeter från mig, vaknade jag och såg ormen i mitt rum. Jag tän-de lampan, ormen försvann, jag släckte, och i samma ögonblick var ormen där. Först efter en halv mi-nut försvann den alldeles.

Drömmen hade tydligen varit så stark att det fanns kvar av den en bra stund i mitt vakna tillstånd. Det är stor likhet mellan ormen och sy-nen av min mor. Detta kan tyda på att "spöken" är besläktade med drömmar, att de är "vakendröm-mar".

*

En annan upplevelse av "överna-turlig" karaktär: — Vi åker bil på väg till Maarum på Sjöland. Min hustru kör. I baksätet har vi tre passagerare. Plötsligt hör jag en in-re röst som säger: "Nästa bil du möter börjar med A." Så uppfattar jag siffrorna 36249 men är inte sä-ker på första siffran. Jag säger till mig själv att om registreringsbeteck-ningen börjar med A, måste det va-ra en stockholmsbil. Då säger rö-sten: "Det kan ju lika väl vara en dansk bil." — "I så fall", svarar jag, "har den två bokstäver." — "Det är riktigt", svarar rösten. Då jag förnam det hela så tydligt, kände jag att jag måste tala om det för mina medpassagerare. "Nu möter vi en bil vars registreringsskylt börjar med A. Nästa bokstav är jag inte säker på, men så kommer 36249. Bi-

len vi mötte hade numret 66249. Hur många gissningar skulle ha be-hövts för att träffa rätt? Jag miss-uppfattade tydligen första siffran, men de andra var rätt. Kanske det var telepati: i bilen AK 66249 satt någon och diskuterade bilnumret?

*

När jag var 16 år, upplevde jag första gången elevationsfenomenet. Jag lyftes ur sängen och svävade uppe vid taket, d. v. s. det var mitt medvetande som gjorde det. Hela tiden såg jag min kropp ligga i säng-en.

Jag brukade ha en föraning om när elevation skulle inträffa och tän-de därför nattlampan, vilken ibland lyste hela natten. Jag var rädd för dessa upplevelser och gjorde — ty-värr — allt för att undvika dem. "Tyvärr", därför att de var många gånger sällsynt vackra skönhets-upplevelser. Men det allra märkli-gaste är att dessa fenomen nästan alltid visar *något som skall hända i framtiden*. Ögonblicket innan fe-no-menet inträffar, får jag en känsla av att jag befinner mig i en annan "vibration" än den vanliga. Rummet blir alltid ljusare, och jag kan ur-skilja detaljer i föremål på ett sätt som inte ens är möjligt i vaket till-stånd mitt på dagen. En natt minns jag särskilt. Jag lyftes varligt upp, fördes *genom väggen* in i min hust-rus rum. Jag såg henne tydligt. Där-efter fördes jag med en oerhörd has-tighet ut över trädgården, över sta-den och in i stadens sjukhusbygg-nad. Plötsligt befann jag mig i en läkares undersökningsrum. Jag la-de märke till detaljer i rummet, såg var stolen stod och bordet, där pa-tienterna liggande undersöktes. Jag kunde också se instrumentskåpet och de olika instrumenten. Sedan jag återvänt till min säng, hade jag en fullständig bild i min hjärna av detta rum.

Sex månader senare insjuknade jag och besökte en läkare på sjuk-huset. När jag kom in i hans under-sökningsrum, såg jag att det var samma rum som jag sett i eleva-tionstillståndet. Jag hade aldrig tidi-gare — i min kropp — varit där.

*

Låt mig till sist återvända till John Björkhem och ett experiment med framsuggererad hallucination. Han hade hypnotiserat mig och gav mig 20 vita kuvert i det han yttrade: "Här har jag 20 fotografier. Kan du plocka ut fotot av dig?" Jag tog "fotografierna", bläddrade ige-nom dem och tog ut ett av dem med

orden: "Högst märkligt. Här är ett kort av mig taget 1927 i Göteborg." I hypnostillståndet såg jag alltså en bild av mig själv på det vita kuver-tet. Björkhem tog kuvertet, och på insidan av locket ritade han ett litet kors med blyertspenna. Sedan blan-dade han kuverten, gav dem till mig, som fortfarande var under hyp-nos, och uppmanade mig att åter-igen ta ut mitt "fotografi". På några sekunder fann jag det och räckte honom det. Björkhem tittade under locket och fann korset han ritat! Vi gjorde sedan om experimentet — med samma resultat.

Anm. Gösta Nyblom drev i 35 år Ny-bloms förlag i Uppsala men har nu pen-sionerat sig själv och med sin hustru bo-satt sig i Torredembarra i Spanien.

SPIRITUALISMEN (forts.)

svärat. Medierna "avtappar", säger man, denna kunskapsmassa, och de-ras uttalanden kan till stor del för-klaras genom telepati. Men medier-nas möjligheter är inte uttömda blott med det materialet. De är i stånd att fatta själsinnehållet inte bara hos närvarande utan hos fjär-ran, ofta främmande personer och vet dessutom besked även om gång-na släktled. Vill man alltså förklara fenomenen genom telepati, måste man vidga cirklarna högst betyd-ligt och fastslå att om medierna hämtar sitt vetande från ännu le-vande människor, får man till slut anta en nästan obegränsad telepa-tisk kommunikation mellan invä-narna på vår planet (Oesterreich, Hereward Carrington). Telepati har emellertid numera inte samma dominant plats i sammanhanget som tidigare. Klärvoajans och pre-kognition har de senaste decenni-erna fått allt starkare stöd i experi-ment och spontana upplevelser. Detsamma gäller psykokinesi, och därmed har de förklaringsmöjlighe-ter vidgats betydligt som vill binda fenomenen till människans inre krafter, sammanfattade under be-nämningen ESP eller, i vidare me-ning, psi.

De mediumistiska fenomenen kan belysas endast av en psykologi som räknar med det undermedvetna i alla dess dynamiska aspekter — man må sedan tänka sig att källan utgörs av ännu levande människor, av ett kollektivt omedvetet (Jung) eller av någon annan överindivi-duell instans, med vilken det spe-ciellt utrustade psyket träder i för-

bindelse.

En flyktig blick på litteraturen visar att diametralt motsatta åsik-ter gjorts gällande. Det finns fors-kare som närmast är benägna att anse tron på spiritismens andeväsen och kommunikationen med dem som ett historiskt betingat misstag ungefär som astrologi och alkemi (Charles Richet, Max Dessoir) och det finns de som, stödande sig på "bevis", är subjektivt övertygade om att andebudskapen i vissa fall är autentiska (Frederic Myers och många andra av engelska sällska-pets forskare). Det finns också de som intar en neutralt tveksam håll-ning (William James).

I sitt stora arbete i tre band "Das persönliche Überleben des Todes" (1936—1939) har den tyske forska-ren Emil Mattiesen (död 1939) gett en överblick av det mesta som kan sägas för och mot spiritismen, vars skarpsinnige teoretiker och apologet han visar sig vara. Han bygger hu-vudsakligen på de väldiga material-samlingar som publicerats av eng-elska och amerikanska SPR, på seansprotokoll, spontana fall av uppenbarelser av döda och döende, inte minst på fantomer av mänskli-ga gestalter som förefaller bundna till en bestämd lokalitet, vidare s. k. dödsbäddsvisioner, berättelser om utomkroppslig upplevelse, själs-resor, reciproka och kollektiva hal-lucinationer av mänskliga figurer, vidare den fysikaliska mediumis-mens skiftande företeelser m.m.

I vår tid har ett antal framståen-de tänkare från skilda utgångs-punkter engagerat sig i diskussion-en om mediumismens natur. År 1969 utgav filosofiprofessorn vid Brown-universitetet C. J. Ducasse skriften "Paranormal Phenomena — Science and Life after Death", där han hänvisar till några av de nämnda fenomenen med uttalad sympati för en spiritistisk förkla-ring. Samma anda präglar profes-sor Hornell Harts "The Enigma of Survival" (1959). Man kan också nämna Gardner Murphys "Three Papers on the Survival Problem" (1969) som är en objektivt hållen studie, där författaren bland an-nat granskar korskorrespondensen Lethe utan att, i motsats till Du-casse, kunna deklarerat ett bestämt omdöme.

Fenomenen är komplexa, och teorierna speglar helt naturligt den allmänna villrådigheten på ett om-råde där experiment och veten-skaplig iakttagelse spritt blott myc-ket flämtande ljus.

INTERVJU MED NILS-OLOF JACOBSON

Av Sven Magnusson

I augusti tittade Nils-Olof Jacobson, författare till boken "Liv efter döden?", upp på "redaktionen" för ett samtal. Vi skulle prata litet om parapsykologi, men han fick även en del mer personliga frågor — för att Sökarens läsare skulle ges något av ett porträtt av människan NOJ.

Vår vän är inte talträngd, när man kommer in på hans egen person, i synnerhet inte om avsikten är att skriva om honom, men något om "människan bakom boken" blev ändå känt.

Jag sporde honom först om han var en religiös människa, och han gav mig genast motfrågan vad jag menade med "religiös". Han ville ha frågan preciserad, om han skulle kunna besvara den. Mina tafatta försök att definiera ordet misslyckades, men jag nämnde något om tro på Gud.

— *Ge själv din definition på begreppet religiös, Nils-Olof, och svara på frågan från den premissen!*

— Om man med en religiös person menar en som räknar med att det finns ett högre, gudomligt väsen, då är jag religiös.

— *Du "räknar med" detta?*

— Jag tror på det.

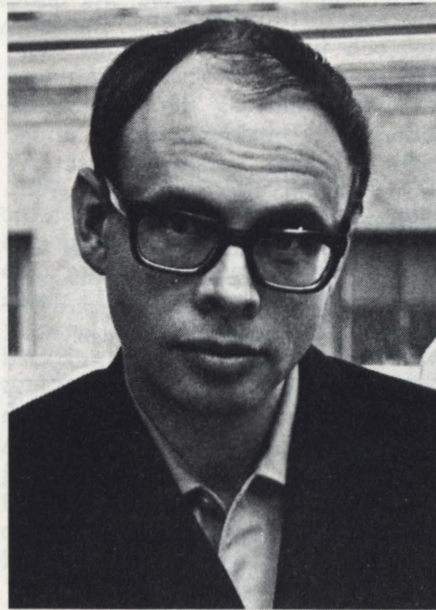
— *Kan du beskriva detta "högre väsen"?*

— Nej. Och om jag kunde det, så skulle det sakna intresse för andra än mig själv. Förhållandet till Gud är en privatsak.

Så frågade jag Nils-Olof om hans intresse för Martinus, den danske tänkaren och vismannen, och han förklarade att dennes världsbild för honom är en modell av verkligheten, som beskriver hur tillvaron fungerar.

— Att jag intresserar mig för Martinus beror på att jag funnit hans beskrivning av hur tillvaron är inrättad vara den mest logiska och mest praktiskt användbara som jag kommit i kontakt med. En modell är ju en förenkling av ett komplicerat förhållande till något mera lättbegripligt och användbart. Martinus har beskrivit en sådan modell av verkligheten, och jag tycker han har gjort det på ett mycket fascinerande sätt.

Nils-Olof förklarar att Martinus modell är en arbetshypotes för hans

privattänkande och inte har så mycket att göra med hans parapsykologiska intresse. Parapsykologin studerar vissa fenomen som människor upplever, men Martinus sysslar med helt andra saker. Parapsykologin är en vetenskap — den syftar till vetande; metafysik, som Martinus sysslar med, rör sig delvis inom trons område. Man kan inte direkt översätta Martinus tankar till något som har med parapsykologi att göra.

— *Du är ju vegetarian, eller hur?*

— Ja, jag är vegetarian av etiska skäl. Jag vill inte bidra till dödandet i världen mer än vad som är nödvändigt, och eftersom det inte är nödvändigt att äta kött, så gör jag inte det.

— *Då är du också pacifist?*

— Jag är vapenvägrare av samma skäl som jag är vegetarian.

Nils-Olof är läkare, verksam inom den psykiatriska vården. Jag frågar hur han ser på sin egen framtid. Vill han först och främst vara psykiater, eller finner han det mer angeläget att syssla med parapsykologi? Han svarar att det är en svår fråga och att han inte vet riktigt hur han vill ha sin yrkesframtid. Han har blivit erbjuden av professor Ian Stevenson att komma till Virginiauniversitetet och bedriva parapsykologisk forskning, men han vill inte bosätta sig i U.S.A.

Jag frågar Nils-Olof vad han anser om den parapsykologiska forskningen i Sverige. Han svarar att Martin Johnsons arbete är högt uppskattat av framstående parapsykologer utomlands och att det utan tvekan är det bästa som görs i Sverige i fråga om experimentell parapsykologi — förutom Forwalds experiment är det praktiskt taget det enda avancerade parapsykologiska arbete som bedrivs hos oss.

Men Nils-Olof Jacobson och Martin Johnson har olika intresseområden. Nils-Olof är mest intresserad av att studera spontana upplevelser, såsom t. ex. fall som tyder på reinkarnation. Han känner till ett 30-tal sådana i Sverige, och några av dem är intressanta, men de flesta går inte att närmare studera, därför att forskaren kommer 10—15 år för sent eller därför att de är så diffusa att det inte går att verifiera dem.

Jag försöker en dispyt om tolkningen av reinkarnationsfallen. Det är min mening att man på främst logiska grunder inte utifrån enstaka fall, om de kan anses bevisande, kan sluta sig till att återfödelse är en naturlag, som alla är underkastade. Men Nils-Olof finner inte mina synpunkter övertygande. Han tror att antingen överlever alla eller också ingen. Om man kan konstatera att några människor återföds, så betyder det enligt hans mening med stor sannolikhet att vi alla har egenskapen att födas på nytt, eftersom detta att reinkarnera inte har karaktären av en obetydlig variation, som färgen på håret eller näsans form, utan är något mycket mer väsentligt. Det strider mot all logik, tycker Nils-Olof, att tänka sig att bara en del människor återföds eller på annat sätt överlever döden.

— *Du kan alltså säga att du tror på reinkarnationen?*

— Ja, som en arbetshypotes tror jag på den, och denna arbetshypotes är i sin tur en del av min livsåskådning i allmänhet; men där kommer man in på det rent personliga, på det som är en individuell trossak och som det inte går att lägga fram några för andra övertygande bevis för.

Nils-Olof Jacobsons parapsykologiska intresse hänger samman med hans intresse för metafysik och hans

sanningssökande. Framför allt har han — som namnet på hans bok antyder — koncentrerat sig på frågan om det finns liv efter döden.

— Om man verkligen skulle kunna slå fast att individens medvetande överlever kroppens död, skulle det få en genomgripande betydelse för många områden av mänskligt tänkande och ge människan en ny ställning i tillvaron.

— *Men för närvarande kan man inte bevisa fortlevnad?*

— Nej, men jag tror att man kommer att kunna göra det i framtiden, kanske rentav före år 2000.

— *Men i så fall måste väl nya metoder komma till användning inom parapsykologin?*

— Ja, som jag nämner i boken tror jag att framsteg inom fotograferingen kan få betydelse. Jag kan tänka mig att man kommer att göra väsentliga upptäckter mer eller mindre av en tillfällighet, sedan fotograferingskonsten utvecklats med nya filmmaterial etc.

— *Du menar att man kommer att kunna fotografera andevärlden?*

— Ja, jag kan i alla fall tänka mig att det blir möjligt. Om de skepnader som klärvoajanter observerar, verkligen existerar, skulle det kunna vara möjligt att fånga dem på fotografisk plåt, att t. ex. fotografera vad som sker vid döden, när — eller om — anden då lämnar den fysiska kroppen. Jag nämner denna idé i min bok, eftersom jag hoppas att någon tekniker skall få en impuls att försöka utveckla en fotografisk metod med sådan känslighet att den kan registrera skeende i andevärlden.

— *Vad tror du om fenomenet med okända röster på inspelningsband, som t. ex. Jürgenson har sysslat med? Är det röster från andevärlden?*

— Det är ännu för tidigt att säga vad det är, men fenomenet är ju mycket intressant, och jag tror att det kommer att bli mer och mer studerat under de närmaste åren, särskilt nu sedan professor Hans Bender i Freiburg blivit övertygad om att det verkligen är någonting som inte kan förklaras på normalt tekniskt sätt.

— *Hur tolkar Bender fenomenet?*

— Enligt en artikel han skrivit i sin parapsykologiska tidskrift, är han närmast benägen att tolka det som psykokinesi (PK).

Nils-Olof anser att utforskningen av bandfenomenen får räknas till det mest betydelsefulla inom para-

psykologin för närvarande — tillsammans med reinkarnationsfallen. Men det stora flertalet parapsykologer, "minst 90 %", sysslar enbart med statistiska försök av Rhine-typ. En framstående pionjärforskare som Stevenson är ganska isolerad i sina studier av spontana fenomen; det är ju framför allt reinkarnationsfall han sysselsätter sig med.

— Det är bra att det är så många som håller på med statistiska försök så att det sker framsteg på det området, men för min del är jag mest intresserad av spontana fenomen, eftersom de är starkare än laboratoriefenomenen och, om deras existens kan fastslås, mycket tydligare kan bevisa att utomnormala psykiska fenomen förekommer.

— *Har du några egna idéer om nya forskningsmetoder?*

— Nej, inte ännu i varje fall. När jag skrev boken tog jag mig ledigt under en tid, men åt egen forskning har jag fått ägna mig uteslutande

på min fritid, och under de omständigheterna är det svårt att komma någon vart.

— *Studiet av parapsykologin är en del av ditt sanningssökande. Anser du att detta studium hjälper dig att få en djupare förståelse för tillvarons och människans natur?*

— Ja. Men man får här hålla isär tro och vetenskap. Min uppfattning om verklighetens metafysiska aspekter är en trossak, någonting som gäller bara för mig själv och som jag inte kan bevisa för andra. Vad jag kan säga som parapsykolog är en sak — som metafysiskt intresserad person en annan. Metafysiken ger mig en djupare uppfattning om människan och verkligheten, men detta ligger på det privata planet.

*

Nils-Olof Jacobsons 350-sidiga bok "Liv efter döden?" kostar inbunden inkl. moms 49:41 och kan beställas från Sökarens postorderbokhandel.

Du kan lära dig TELEPATI!

Telepati är inget övernaturligt. Vetenskapsmän vid forskningscentra och speciallaboratorier världen över har ovedersägligt bevisat att telepati — tankekommunikation — är en realitet, som bl. a. visat sig registrerbar med hjälp av elektroencefalogram (EEG).

Och: "Den parapsykologiska förmågan förekommer mer eller mindre latent hos alla människor. Varje frisk människa kan utföra paranormalt arbete, såvida hon kan fatta verkligt intresse för det och av hela sitt hjärta arbetar tålmodigt med det." (Professor Joseph B. Rhine, Duke University, USA.)

ÄVEN DU KAN ALLTSÅ LÄRA DIG ANVÄNDA DIN SLUMRANDE FÖRMÅGA TILL TANKEKOMMUNIKATION...

Hur? Det ger vår KURS I TELEPATI alla svar på!

DU RISKERAR INTE ETT ÖRE FULLSTÄNDIG GARANTI

Vi garanterar utan några förbehåll att om någon studerat kursen och noggrant följt alla anvisningar, men likväl inte nått något resultat, återfår vederbörande HELA den erlagda summan.

Kursen kostar **ENDAST KR 25:—** plus porto. Beställ den idag mot postförskott från

ESP-INST.
Box 151 — 575 00 Eksjö

Alltmer populära
manastrålände

LAPIS LINGUA

den mexikanska, tjugigt turkosskimrande

"TUR-smyckestenen"

från Sierra Madres inre — se SÖKAREN nr 1, 1964! — lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister, kan erhållas genom H. Schubert, S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm Va. Tel. 33 19 32. Många positiva uttalanden om L. L. finns av lyckliga ägare.

GENOMBROTT?

FENOMENET

Tre citat:

En schweizisk fysiker:

Den femtonde april 1967 var min hustru och jag gäster hos dr Raudive i hans hem i Bad Krozingen. Vi bevittnade två experiment:

1. Två bandspelare (den ena var dr R:s, den andra medhavd av mig, med nytt band) kopplades parallellt till en radiomottagare. Radion ställdes in på en station som vi inte kunde höra. När banden spelades upp, hördes röster mot en bakgrund av brus. Ord och meningar i varierande tonläge och hastighet och på flera språk kunde urskiljas. Dessa rösters karaktäristiska egenskaper gör det omöjligt att anta att de kan härröra från en radiostation.

2. De två bandspelarna anslöts till varsin mikrofon. De närvarande konverserade på normalt sätt. När banden spelades upp, hördes röster andra än de närvarandes, och ord och meningar på olika språk kunde urskiljas. — Jag finner det omöjligt att förklara i fysiska termer hur dessa röster — vilka gjorde intryck på mig som verkliga — kunde ha åstadkommit.

En tysk läkare:

Fenomenen var så omedelbart fascinerande, att man först senare, när man hade haft tid att mentalt smälta vad man hade hört, kunde försöka besluta om det hade varit verklighet eller bara en inbillad upplevelse. I det ögonblick man hör sig själv tilltalad av dessa röster, faller man under förtrollningen av denna egendomliga växelverkan mellan ens egen existens i nuet å ena sidan och å andra sidan en annan dimension utanför tid och rum. — På tre månader lyssnade jag till och analyserade mer än tre tusen röster.

En tysk elektroingenjör:

Dr Raudive och jag möttes den trettonde februari 1970. Jag hade köpt en ny bandspelare, som vi använde. — Jag anropade min döda

hustru, mina föräldrar och min bror. Min hustru kunde höras särskilt högt, någon gång med förstklassig ljudkvalitet. Min mor och bror och ett antal avlidna släktingar till dr Raudive hördes också. Det är helt omöjligt att detta kunde ha åstadkommit genom någon sorts manipulation, eftersom jag själv noga hade kontrollerat apparaturen. Jag har sysslat i 40 år med högfrekvensteknik... Möjligheten av något spratt från radiostationer kan uteslutas, eftersom vi ställde frågor som besvarades. Det skulle vara omöjligt att en radioröst sade Konstantin Raudives hela namn, t. o. m. hans smeknamn. Jag tilltalades också med namn. De flesta meningarna var på Raudives modersmål eller på flera språk; de var på något sätt komprimerade och ordnade i en rytm som påminde om den grekiska hexametern. Jag kunde själv tyda de tyska orden.

FÖRFATTAREN

Citaten är från boken BREAKTHROUGH (genombrott) med undertiteln "Ett förbluffande experiment med elektronisk kommunikation med de döda" av Konstantin Raudive (1).

Raudive, en flykting från Lettland och tidigare framgångsrik författare, läste 1964 Friedrich Jürgensons då nyutkomna bok **Rösterna från rymden**. Han blev fascinerad, besökte Jürgenson, gjorde inspelningar med honom och fortsatte sedan på egen hand. Han flyttade till Tyskland och fortsatte sina experiment som snart tog hela hans tid. 1968 berättade han om sina försök med 25.000 röster (enligt en annan uppgift 72.000, men det är oklart vad som menas med "en röst") i en bok på tyska, **Unhörbares wird hörbar** (2). Av någon orsak väckte inte den boken så stor uppmärksamhet som man skulle kunnat vänta. Den har nu kommit i en utvidgad engelsk översättning, och av titeln att döma hyser förlaget de bästa förhoppningar om den.

Av Nils-Olof Jacobson

BOKEN

BREAKTHROUGH har 391 sidor. Tyvärr saknar den index. Raudive berättar först på 32 sidor, med en del tekniska detaljer, om hur hans experiment började och utvecklades. Sedan ger han på 135 sidor sina intryck av rösternas innehåll, försöker systematisera dem och gissa något om den värld de beskriver. 120 sidor ger referat av inspelningar tillsammans med andra nu levande och försök att kontakta mer eller mindre kända avlidna. Boken avslutas med en serie uttalanden från personer som har deltagit i försöken, uppdelade i tre huvudgrupper: teologer och filosofer; psykologer och parapsykologer; fysiker och elektronikingenjörer.

SJÄLVBEDRÄGERI?

Boken redovisar ett mycket omfångsrikt material av röster på band, röster som enligt Raudives och andras bestämda åsikter inte kommer från jordiska radiostationer eller från fysiskt levande människor. Men hur kan man veta det?

Den engelska spiritualistiska tidskriften LIGHT, sommarnumret 1971, har fyra recensioner av boken (3). Tre, skrivna av spiritualister, anser boken verkligen göra skäl för sitt namn och vara helt epokgörande. Den fjärde, skriven av en tekniker som betonar att han inte är motståndare till spiritualismen, är helt nedgörande kritisk. Författaren anser att "Raudives röster" endast är beklagliga illusioner och vantrolikningar av fragment från radioutsändningar, som etern är överfylld av och som på grund av elektroniska omständigheter kan uppfångas av bandspelare. Men se citat III! Om närvarande personer tydligt tilltalas med namn och om frågor besvaras, så kan det inte gärna vara radioutsändningar. Efterhand har ju ett aktningvärt antal personer i flera länder sysslat med dessa försök, och de betonar genomgående att rösterna anknyter till innehållet

i deras eget samtal. I Sverige är Jürgenson och Thorlin de mest kända experimentatorerna, men åtskilligt flera finns. Professor Hans Bender från Freiburg, en känd och kritisk parapsykolog, som inte har mycket till övers för spiritualismen, har besökt Jürgenson flera gånger, senast sommaren 1971. Av allt att döma anser han att röstfenomenet är äkta, d. v. s. att vissa av rösterna inte har någon "naturlig" teknisk eller psykologisk förklaring (4).

Till boken finns en 17 cm LP-skiva utgiven med prov på rösterna (5). Flera av dem är så otydliga att de förefaller mig kunna tolkas nästan hur som helst. Boken ger också exempel på att engelsktalande har ifrågasatt Raudives tolkningar — han har ansett röster tala något germanskt eller slaviskt språk, medan andra har hört tydliga engelska ord. Men andra av exemplen är helt tydliga. Märkligt är att vissa undersökare liksom Raudive får flerspråkiga röster, medan andra får röster som nästan enbart talar deras modersmål. I den grupp jag själv har deltagit i vid några försök, har rösterna talat övervägande svenska men med enstaka ord på andra språk.

ANDAR ELLER PSYKOKINESI?

Om nu rösterna verkligen kommer på bandet paranormalt (d. v. s. inte genom någon känd fysisk process), hur ska de då förklaras? Raudive och andra driver andehypotesen hårt: rösterna kommer bokstavligen "från rymden", från den psykiska rymd där de avlidnas "andar" finns. Mothypotesen är psykokinesi: den energi som åstadkommer omlagring av magnetfältet på bandet, kommer inte från några andar utan från de närvarande, främst från den som är mest känslomässigt engagerad i försöken. Röstfenomenet har förvisso många likheter med kända former av psykokinesi, men jag kan inte här gå närmare in på denna intressanta tvistefråga (6). Självt är jag närmast benägen att tro att förklaringen psykokinesi i de flesta fall är både rimlig och fullt tillräcklig. Men om nu överlevnad av döden finns (och mycket mer än rösterna talar för det), så är det visst tänkbart att "andarna" kan kommunicera på detta sätt, lika väl som genom medier och på andra sätt som är kända inom spiritualismen. Det

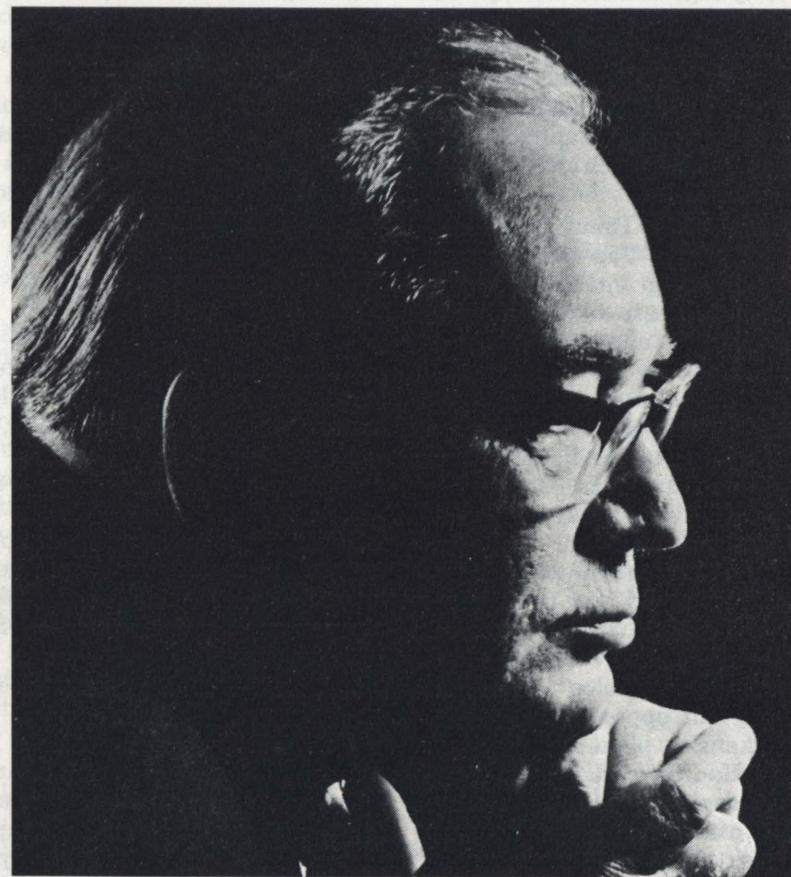
finns påfallande likheter mellan innehållet i dessa röster och i andra former av kommunikation som sägs komma från andarna. Budskapet är mestadels mycket torftigt, ofta obegripligt, ibland möjligen symboliskt. Det gör ett besynnerligt intryck att höra röster som påstår sig vara kända historiska personer (t. ex. C G Jung, Churchill, Hitler) tala språk som de inte alls behärskade i livet — men innehållet i deras budskap står inte alls i nivå med vad man skulle vänta sig från dem; ofta är det rent nonsens.

PRELIMINÄR SUMMERING

Personligen tror jag att röstfenomenet kan vara paranormalt. Jag anser det dock vara alldeles för tidigt att påstå att detta fenomen ensamt ger bevis för att vi överlever döden. Bara fortsatt forskning kan ge svar. Vad som behövs är fler forskare med specialkunskaper på tekniska och andra områden, utan förutfattade meningar men med massor av tålmod, som kan systematiskt undersöka Raudives material och metoder. Första steget tas kanske nu vid Cambridges universitet, där en student har fått ett stipendium för undersökning av röst-

fenomenet. Det är också viktigt att andra intresserade personer börjar experimentera själva. De kan ha ledning av tidigare artiklar i Sökaren, men den som vill undersöka fenomenet mer systematiskt behöver studera Raudives bok och diskussionen kring den. Även om "bara" psykokinesihypotesen skulle få stöd, så innebär den dock att människans medvetande på något sätt kan direkt påverka materien — och redan det skulle vara epokgörande att visa.

1. K Raudive: Breakthrough. Colin Smythe Ltd, Gerrards Cross, Bucks. 1971. pris £ 3.50.
2. K Raudive: Unhörbares wird hörbar. Otto Reichl, Remagen 1968.
3. Light, Vol. 91, No. 3485, p. 55—82. Utg. av College of Psychic Studies Ltd, 16 Queensberry Place, London S.W.7.
4. H Bender: Zur Analyse aussergewöhnlicher Stimmphänomene auf Tonband. Zeitschrift für Parapsychologie 12, 226—38, 1971.
5. Breakthrough, VMS 100. Vista Productions, 64a Lansdowne Road, London. (Till den tyska boken fanns en 25 cm LP med andra röster.)
6. Se Sökaren 7/70, 2/71 s. 9, 4/71 s. 17; samt kap. 12 i min bok Liv efter döden?, Zindermans 1971.

Dr Konstantin Raudive.

JAMES E. MCDONALD

Professor James E. McDonald, som avled den 13 juni i år, 51 år gammal, var en av de få vetenskapsmän som visade ett djupgående intresse för UFO-fenomenet. Han var heller inte rädd att för offentligheten och den vetenskapliga världen redovisa sin uppfattning. Han talade bl. a. vid ett UFO-symposium inför det amerikanska sällskapet för vetenskapens främjande i december 1969, han ställde upp i debatter, bl. a. mot anti-tefataren professor Donald Menzel, och han höll föredrag.

McDonald var mycket kritisk mot Condonrapporten (redovisningen av den stora, vetenskapliga UFO-undersökningen, som bekostades av amerikanska flygvapnet). Inför UFO-symposiet 1969 sa han bl. a. följande: "Att rapporten är så stor och att man medtagit så mycket som endast kan betecknas som 'vetenskapligt fyllnadsgods', kan inte dölja för någon, som noga studerar den, det tydliga faktum att den representerar en undersökning av endast en mycket liten del av de mest förbryllande UFO-rapporterna från de två senaste årtiondena, och att nivån på dess vetenskapliga argumentation är helt och hållet otillfredsställande."

I ett brev till U Thant 1967 skrev McDonald bl. a.: "Jag tror att man mycket allvarligt måste överväga hypotesen att dessa okonventionella föremål utgör någon form av utomjordiska sonder... efter ett års intensivt studium betraktar jag fortfarande detta som blott en hypotes, men jag måste understryka att resultaten av mina undersökningar kraftigt leder mig mot uppfattningen att detta kan vara den f. n. enda godtagbara hypotesen."

James McDonald var professor i meteorologi vid Arizonauniversitetet i USA. På senare år blev han — förutom som ufolog — bekant genom att han opponerade sig mot de amerikanska planerna på överljudsflyg. Han hävdade att en flotta av överljudsplan skulle skada ozonskiktet i atmosfären, vilket tjänar som ett skyddande filter mot den ultraviolettera strålningen från solen, och kraftigt öka antalet fall av hud-

cancer.

När McDonald den 2 maj i år uttalade sig om överljudsflygets faror för ett kongressutskott, var några av dess medlemmar beredda att förkasta hans uppfattning — på grund av hans åsikter om UFOs. En cancerforskningsexpert framträdde då med ett uttalande att McDonald snarast hade underskattat faran för hudcancer i samband med skador på ozonskiktet. En annan vetenskapsman, dr. J. G. Charney, professor i meteorologi vid Massachusetts' institut för teknologi och motståndare till överljudsflyg, sa att McDonalds åsikter om UFOs var oortodoxa men bevisade hans ärliga och modiga strävan efter sanningen.

*

McDonald påträffades död i ett ökenområde inte långt från sitt hem i Tucson, Arizona. Bredvid honom fanns en revolver och ett brev (vars innehåll inte är känt). Han hade tydligen tagit sitt eget liv. Det uppges att orsaken varit privata problem och inte haft något att göra med hans yrkesliv eller UFO-intresse. McDonald hade i tre månaders tid varit djupt deprimerad och den 9 april gjort ett misslyckat självmordsförsök.

UFONAUTER

Från Frederiksberg UFO Studiekreds, c/o Landsy, Julius Valentinersvej 15, 2000 København F, kan erhållas ett 28-sidigt häfte "Ufonauter", som innehåller en förteckning över bortemot 200 s. k. kontaktfall. Skriften består av uppgifter om var man kan läsa om de olika fallen samt en helt kort beskrivning av vart och ett av dem. Sammanställaren Willy Wegner tar ingen ställning till berättelsernas trovärdighet.

George King har kontakt med Aetherius från rymden och har varit på Mars; Gloria Lee, som avled 1962, har därefter sänt budskap till jorden från den eteriska Jupiter; Dominick C. Lucchesi har talat med ufonauter och varit inne i deras

rymdskepp; Anazia Maria berättar om en döende flicka som räddades av en kirurg från rymden; pseudonymen Maris "har kontakt med Kronin som bor under jorden"; Josef Malizewski (dansk) har talat med ufonauter och varit ombord på ett rymdskepp; Howard Menger har besökt månen i rymdskepp; Cecil Michael har i ett flygande tefat besökt planeten Helvetet; Dick Miller står via radio i kontakt med rymdmannen Mon-Ka; systrarna Helen och Betty Mitchell har flugit i rymdskepp; Laura Mundo har besökt institutioner på Mars; Neason och Negonna kallar sig prins och prinsessa och kommer från planeten Tytham, 8 1/2 ljusår från jorden; Buck Nelson har varit på Mars; Allen Noonan har haft kontakt med rymdmänniskor och berättar att det finns en de förenade planeternas organisation; Gonzales Quintanilla blev förlamad av en rymdmans stråle; T. Lobsang Rampa har varit på Venus och studerat den högtstående civilisationen där; John Reeves mötte en rymdmänniska i sitt hem och blev paralyserad; Bob Renaud har radio- och TV-kontakt med rymdmänniskor; Clement XV är en självutnämnd påve, som har förbindelse med rymdfolk. — Detta var bara några exempel på existerande "kontakt"-historier. De tillhör vad Wegner kallar UFO-sakens extrema aspekter. Men det finns också mindre "extrema" berättelser om kontakter med rymdfolk. José Alves såg tre små män i vita dräkter stiga ut ur ett rymdskepp; Eugenio Douglas observerade tre obeskrivliga väsen som stod vid sidan om ett landat äggformat föremål; Michel Fekete mötte tre små män med stora huvuden; Lorenzo Flores såg fyra meterhöga varelser.

Kontaktberättelser, mer eller mindre avancerade, existerar i ganska stort antal, och de hör också till ufologin och bör inte förbises. "Seriösa" ufologer fnyser föraktfullt åt dem, men de kan möjligen ge en nyckel till hela UFO-problemet. De bör ingående studeras av kompetenta forskare.

Willy Wegners häfte kostar d. kr. 3:50.

FÖRFATTARINNA BLIR BUDDHISTNUNNA

Det kom ett brev från Anagarika Vajira, sekreterare i sällskapet Buddhismens Vänner, med synpunkter på en artikel, som varit införd i Sökaren. Inom parentes stod namnet Annakarin Svedberg. Vi undrade: kunde det vara författarinnan med samma namn? Ett brev avsändes med den frågan. Och efter några dagar ringde hon upp. Jo, det var hon. Hon berättade att hon sedan ungefär ett år är buddhistnanna, elev till syster Amita Nisatta. (Anagarika = lekmannanunna.)

Den buddhistiska metoden för tanketräning, d. v. s. meditation, har väckt hennes intresse för den "främmande" religionen och gör att hon nu litar på den buddhistiska Vägen.

— Hur mediterar en buddhist?

— Han mediterar över sig själv, sina egna funktioner, i första hand andningen. Men det gäller hela kroppen, sättet att röra sig, gå, stå, sitta, ligga, tänka; hela känslolivet och hela människan — samtliga livsfunktioner, inte minst de obehagliga — kommer in här, och denna meditation ger en mycket djup självkänedom.

— Går den buddhistiska träningen ut på självförverkligande?

— Den går ut på att nå Nirvana, att utplåna livsprocesserna, utplåna återfödelsekedjan, att bli fri.

— Uppfattar du då livet som obehagligt, så att du vill försvinna?

— Försvinna kan inte en buddhist göra. Att bli fri och att "försvinna" kan ju aldrig vara riktigt samma sak. Livet är vägen på vilken vi når Nirvana. Men vi skall utplåna jagkänslan. Buddhismen lär att jaget är en illusion, och det gäller att se genom den illusionen, att frigöra sig från idén om jaget för att nå Nirvanas frid. Många människor tror att Nirvana är detsamma som medvetelslöshet, men det är precis tvärtom: det är den högsta form av medvetande som finns.

— Kan man säga att Nirvana är ett uppgående i allt?

— Ja, i det formlösa, eftersom man i inkarnationernas rad upple-

ver formen.

— Är det ett uppgående i något andligt?

— Nej, det andliga är också borta då.

— Vad finns då kvar?

— Sinnets frihet, den mänskliga obundenheten, insikt, visdom.

— Är Nirvana ett medvetandestillstånd?

— Ja, det är det yttersta medvetandestillståndet. Men det är inget personligt medvetande... Det är svårt att beskriva det, för de flesta buddhister har naturligtvis inte upplevt det utan följer träningsregler för att nå dit. Man har väl mer eller mindre en aning om vad det kan vara. — Det högsta Nirvana, före det Nirvana som Buddha ingick i, är uppnåeligt för varje människa.

— Men är det inte väldigt negativt detta att ha som mål att sluta existera?

— Jag vet att människor ofta tycker det, men jag tycker tvärtom, därför att då får man ju helt enkelt livsprocessen i sin hand. Jag kan välja: jag behöver inte alls sluta att existera, om jag inte vill. Jag kan använda träningsmetoden till att exempelvis stanna kvar i samsara (återfödelsekedjan) som en bodhisattva, som är ett annat buddhistiskt ideal: den hjälpsamma människan, som väljer att vara kvar här och hjälpa medvarelserna. Det sägs om Buddha att han var bodhisattva i 500 existenser. Men slutligen blev han Buddha, ingick i Parinirvana, där han är nu. Alltså: **man slutar inte existera**, men man lämnar materien, lämnar det obeständiga för det beständiga.

Vi frågar Annakarin vad det för övrigt innebär för henne att vara buddhistnanna. Hon svarar att hon lever efter de åtta reglerna. Hon skall t. ex. inte medvetet döda någon levande varelse, "inte ens en bladlus", hon skall inte begå våld av något slag mot någon, inte ljug, vara absolut ärlig, och hon skall leva i celibat, d. v. s. avstå från allt

sexuellt, och hon skall inte berusa sig med starka drycker, inte delta i världsliga nöjen.

— Du lever i celibat. Finner du den sexuella avhållsamheten sund och riktig?

— Ja, eftersom Nirvana, som är buddhistens mål, inte kan uppnås utan celibatet. Det blir här ett val: är jag intresserad av den koncentrationsträning som leder till frid och frihet, eller är jag intresserad av det sexuella? Jag kan ju välja det sexuella, men då får jag avstå från Nirvana. — Jag har nu varit nanna med regel sen vintern 1970—71. Nanna utan regel, d. v. s. utan krav på celibat, var jag tidigare i ungefär ett halvt år. Men dessförinnan har jag väl inte varit så fruktansvärt intresserad av det sexuella utan hållit det på ett ganska balanserat plan.

— Men blir det inte så att den sexuella längtan tränger sig på i medvetandet?

— Den som rätt förstått metoden för tanketräning, uppfattar det sexuella som en förnimmelse bland tusentals andra. Denna punkt är som regel svår att förstå för en icke-buddhistisk västerlänning, men vi buddhister ser det naturligt. Den buddhist som kommer fram till att han inte behöver det sexuella, kan också tillägna sig den metod som leder till totalt övervinnande.

— Har din buddhistiska tro påverkat ditt författarskap?

— Låt mig först säga: ordet "tro" är främmande för en buddhist. Vi tror inte; vi lever i det som är och undersöker tillvaron enligt en viss metod. Buddha är vår lärare. Han har uppmanat sina elever att ingenting ta för givet, aldrig hänge sig åt blind tro, inte ens goda hans ord, förrän vi själva med vår erfarenhet kan inse deras sanning. Detta är buddhism: erfarenhet, förnuftsmässig prövning, balans — och förmågan att lämna bakom sig det som vid denna prövning befunnits onö-

(Forts. på sid. 18)

Annakarin Svedberg

YRKESKVINNA I 50-ARSALDERN, be-rest, med kristen livssyn (Unity) och in-tresserad av livets djupaste frågor, önskar tanke- och litteraturublyte med kultive-rad person.

Svar till »Tio år i USA», Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 1:— i eftersändningsavgift, dock till-sammans minst 6:—. Moms medräknad.

Vill Ni ha information om **elixret**, den 250-åriga "Haarlemer healing oil", skriv till

Harald Schubert,
S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar lagerföres varav 200 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

James Churchward: Mu-böcker
Lost Continent 7:— (p) 24:— (b)
Children of Mu 7:— (p) 24:— (b)
Sacred Symbols 7:— (p) 20:— (b)
Cosmic Forces 7:— (p) 20:— (b)
Second Book (CF) 7:50 (p) 24:— (b)

Din personliga

BIORYTM

uträknas enl. medicinalrådet dr. Wil-helm Fliess' metod, byggd på strikt ve-tenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsryt-men.
2. Högsta försäkringsskydd mot den **egna** mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag. Begär in-formation! H. Schubert, S:t Eriksgatan 109, Stockholm Va. Tel. 33 19 32.

MWO-healinginstrumentet och kroppsennergialstraren

omtalad i SÖKAREN nr 8, 1965

demonstreras av H. Schubert, som även ger behandling (t. ex. hembesök).

Adress: **S:t Eriksgatan 109, Stockholm Va. Tel. 33 19 32.**

Ref. och behandling:

MARJA-KLINIKEN, Skeppargatan 11, Stockholm, tel. 08-62 78 99.

— Kanske man kan uttrycka det så. Det synes mig i varje fall helt orimligt att föreställa sig att en värld, som förefaller styras av obe-vekliga lagar, vars komplicerade samverkan vi på långt när inte kan överblicka och rymmer så mycken skönhet, ömhet och godhet, kan ha skapats av en blind slump, som inte är medveten om vad den åstadkom-mer.

*

Till slut några korta, redaktionel-la reflexioner till dr. Tillhagens ut-talanden. De spökerifenomen som parapsykologin undersöker, är ju inte väsentligen av karaktären fel-tolkningar av sinnesstimuli utan är av klärvoajant och kläraudient na-tur, ibland med psykokinesi-inslag. Detta kan man lätt finna, om man studerar facklitteraturen. Tillhagens synpunkter kan vara generellt gång-bara inom antropologin men inte inom parapsykologin.

De övernaturliga väsendena — skogsräter, tomtarna m. m. — existerar inte enbart som mentala vrång-bilder av Gunnar Johansson-typ. Åtminstone tomtar och älvor har också uppfattats på ett sätt som är av klärvoajant typ. Man bör nog därför inte slå igen dörren om dessa trevliga naturväsen utan tills vidare tillåta dem finnas till — åtminstone som en möjlighet.

FÖRFATTARINNA (forts.)

digt. — Som svar på den ställda frågan kan jag säga: buddhismen har gett mig inspiration som ingen-ting tidigare. Där jag förut känt mig låst och hämmad, där har buddhis-men kommit och öppnat alla portar. — Tack, Annakarin, för samtalet. Vi önskar dig all lycka på din nya livsväg.

ROSENKREUZARNES VÄRLDSÅSKÄDNING

eller **Mystisk Kristendomslära**
av Max Heindel

belyser de kosmiska såväl som de per-sonliga levnadslagarna.

Kr. 45:— plus porto

THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP
svenska sektionen

Box 40261, 103 44 Stockholm 40

Jag undrar varför dessa citat om kvin-nor, homosexuella och långhåriga är med i Sökaren. Vi bör ju lägga märke till att det är Paulus och inte Jesus som säger dessa saker! Bibelns egentliga ärende är väl ändå ett annat, nämligen kärleken. Det här med "att kvinnan tige i försam-lingen" m.m. måste väl ändå ses som ett utslag av den tidens vanor och attityder. Att man inom kyrkan kan göra detta till en teologisk strid är egendomligt men kan väl bero på en bristande förmåga att bedöma vad som står i Bibeln och hur det skall uttolkas. Den här bokstavstron är ju rent naiv!

L. A.

Svar: Ja, det är Paulus och inte Jesus som har de besynnerliga moraliska före-skrifter som Sökaren citerade — den Pau-lus som av många kristet troende anses ha skrivit sina epistlar under verbalinspiration från Gud. Många kristna uppfattar ju bibeln i dess helhet som Guds ord. Det är dessa bokstavstroende som drab-bas av Sökarens kritik.

Red.

*

Eder artikel "Har Jesus levat?" skulle jag vilja besvara så:

Paulus talar ju ofta om "vår gemen-samma tro". Ni har fått Jesus Kristus målad för er, skriver han bl. a. Han vän-der sej ju till sådana, som hört allt om Jesus, hans liv och underverk. Penna och papper kan väl användas till annat än berätta det som både skrivare och mot-tagare väl känner till!

Jesus var ju okänd i stora samman-hang och ville bli så. Inte underligt att han inte är nämnd i profana källor. Det stora underverket är ju, att han nu är välkänd och älskad av snart sagt envar. T. o. m. s. k. hedningar läser gärna Bergspredikan.

Artikeln gjorde mej ledsen och besvi-ken.

Med vänliga hälsningar
F. d. prenumerant.

Svar: Det är min uppfattning att G. A. Wells bok, som artikeln "Har Jesus le-vat?" refererar, innehåller mycket be-aktansvärda synpunkter av ett slag som en objektiv sökare bör vara intresserad av. Därför har denna tidskrift gett bo-ken en utförlig behandling i två num-mer, där skilda meningar kommer till uttryck.

Synd att "f. d. prenumerant" varit så kvick att säga upp sin prenumeration och hon inte inväntat vår fortsatta be-handling av frågan om Jesu historiska existens med bl. a. uttalandena av Alf Ahlberg och Sven Stolpe i förra numret.

Red.

BOKRECENSIONER

DEBATT OM DÄNIKEN

Erich von Däniken är en schweizisk hotelldirektör som kallar sig söndagsfors-kare. Han har haft en osedvanlig publik-framgång med böckerna "Olösta gåtor ur mänsklighetens förflutna" och "Tillbaka till stjärnorna". I dessa driver han sin tes att jorden i det förflutna haft besök av rymdresenärer från tekniskt överlägsna civilisationer, vilka här uppfattats som gudar. De flesta svårförklarliga arkeolo-giska gåtor som finns — ja, t. o. m. män-niskans egen uppkomst — kan enligt Däniken förklaras av dessa främmande vare!sers ingripanden.

Nu har Däniken fått svar på tal av sexton vetenskapare i boken "Var Gud astronaut?" (Waren die Götter Astro-nauten?) som har redigerats och försetts med ett inledande kapitel av Ernst von Khuon, känd västtysk radioman. Däniken själv bidrar med en efterskrift, rubrice-rad "Var mina kritiker har missförstått mig". Svensk utgivare är Berghs och pri-set ca 36:— häftad och 41:— inbunden.

Sammanställningen formar sig till en intressant översikt av astrofysik, möjlig-heterna till intelligent liv på främmande planeter, tankar om tidens relativitet, människans biologiska utveckling, hennes äldsta historia, arkeologi samt myter och sagor. Dänikens uttolkning av bibeltexter kommenteras, och framtidsvisioner om cyborger (robotar med mänsklig hjärna + dator som styrorgan) beskrivs.

Man hade kanske väntat sig att Däni-ken skulle bli fullständigt utdömd av denna samlade expertis, men riktigt så enkelt förhåller det sig inte. Möjligen sammanhänger detta med att moderna vetenskapsmän "ogärna fäller negativa apodiktiska omdömen i existentialfrågor", som professor Olle Holmberg säger i "Den osannolika verkligheten", d. v. s. de för-säkrar inte att någonting inte existerar. Vetenskapen förhåver sig inte som på 1800-talet, då "endast detaljer fattades i världsbilden", utan är beredd på att nya idéer kan komma att skapa en helt ny grundläggande kosmologisk uppfattning.

Men på de punkter där Däniken ytt-rar sig om något, där det verkligen finns kunskap, utblir givetvis inte kritiken. Då blir hans sätt att bolla med tiden, citera och lägga till rätta samt utesluta väsent-ligheter grundligt avslöjat. Sammanfatt-ningsvis kan sägas att vad beträffar själva idén om besök från rymden, så måste det vetenskapliga svaret bli: om detta vet vi ingenting. För att bevisa den tanken mäs-

te det till helt annat underlag än det Dä-niken hittills rafsats ihop.

Vi tillämpar väl lite till mans Dänikens metod. Vi har vissa idéer som vi känner väldigt starkt för och intuitivt tycker oss uppfatta som riktiga. Vad blir då natur-ligare än att skälla ut och se ned på "ve-tenskapen" som inte kan fatta hur enkla sammanhangen egentligen är — samtidigt som vi blir alldeles till oss för minsta notis om nya forskningsresultat som tycks stödja vår uppfattning och utropar att nu har minsann Vetenskapen fastsla-git att det förhåller sig så som vi sagt! Inte ens vetenskapsmän är fria från den-na attityd. Det är alltid lätt att bortse från fakta som motsäger den uppfattning man har.

En ensidighet hos Däniken: varför, frå-gar en av hans kritiker, nämner han inte alla besök från underjorden, som är lika talrika i gamla myter och sagor som be-sök från himlen?

Själv kan man undra: varför fäster Dä-niken inget avseende vid UFOs? Skulle han inte där kunna få bevis för sin idé om besök från andra planeter? Ernst von Khuon citerar ur ett brev från honom: "Det finns f.n. inga säkra vetenskapliga bevis för att vi får besök här på vår jord av astronauter från fjärran planeter." Det är precis vad Condonrapporten också sä-ger (den påstår inte att det är helt omöj-ligt).

Erich von Däniken har emellertid åstad-kommit en god provkarta på de många mysterier som jorden och människans förflutna uppvisar. De flesta av de gåtor han tar upp är verkligen olösta, de har inte fått någon absolut tillfredsställande vetenskaplig förklaring. Och det finns "mycket mellan himmel och jord". Dä-nikens böcker är läsvärda, men hans ka-tegoriska påståenden att allt kan härledas till besök från rymden i det förgångna måste man se mycket skeptiskt på.

(Om Dänikens mellanhavanden med den schweiziska rättvisan har stått att läsa i Sökaren nr 6, 1970. De förskingrade pengarna lär vara återbetalda med hjälp av intäkterna från böckerna.)

Bertil Nilsson

THEA OLJELUND OM DET ÖVER-NATURLIGA

På Ahlén & Åkerlunds Förlag har som "Året Runts bästa" under samlingsbeteck-ningen "Det övernaturliga" utkommit två prisbilliga böcker (å 4:95 inkl. moms.) av

journalisten Thea Oljelund. Man finner dem bl. a. i tidningskiosker — men an-mälaren köpte sina exemplar i en snabb-köpsbutik. Boktitlarna är "De döda lever" och "Född flera gånger". I ett förord skr-iver författarinnan att några av berättel-serna varit införda i några veckotidningar — det är alltså inte bara fråga om "Året Runts bästa".

De båda skrifterna är sammansatta av flera korta, lättlästa kapitel, och vi fin-ner där sådana personligheter som Astrid Gilmark, Anna Elizabeth Westerlund, Denis Lindbohm, Friedrich Jürgenson och en onämnd "lundaforskare" (som är Nils-Olof Jacobson) m. fl.

Artiklarna är skrivna i veckotidnings-stil — är alltså inte särskilt "seriösa". De har inte sådan vederhäftighet att de bör vara källa till verklig kunskap — åtskilliga av historierna hänger i luften med anonyma vittnesmål. Författarinnan är heller inte så väl initierad. Missvisan-de uppgifter ges här och var, bl. a. i för-ordet. Säkerligen finns det en hel del sanning i böckerna, men det är omöjligt att finna ut vad som är sant och vad som inte är det.

Anmälaren tycker ändå att det är be-tydelsefullt att det finns journalister som intresserar sig för det "övernaturliga". Det kan inte skada att det skrivs om det-a — även om man får söka de veder-häftiga informationerna på annat håll. Thea Oljelunds böcker är intressanta och blir säkert till glädje för många som tyc-ker om att läsa om den "andra sidan" i litet lättare stil.

Om Oslo-mediet Anna Elizabeth Wes-terlund får vi veta att hon trots sina märkliga förmågor — hon "ser" bl. a. avlidna — ändå inte är övertygad om andevärldens existens. Hon tror — enligt Oljelund — att en förklaring finns inom människan själv. "Jag tror att allting som man nu betraktar som 'övernaturligt' kan förklaras med telepati. Någon andevärld är det inte", säger hon. Även reinkarna-tionsfall tror fru Westerlund kan förkla-ras med telepati. — Vi läser också om vetenskapliga experiment med Astrid Gil-mark, vilka sägs ha visat bestämda för-ändringar i hjärnans aktivitet, när det "övernaturliga" händer.

SM

Gud är en cirkel vars centrum är överallt och vars omkrets är ingenstans.
Empedokles

SM:

AUKTORITETSPROBLEMET

Som **auktoritet** betecknas person eller skrift, vilken tillerkännes ett visst anseende, sakkunskap m.m. Auktoriteten är en "ledare", som man tror sig kunna lita på och rätta sig efter.

Nu har alla människor inte samma auktoriteter. Många erkänns av många men några endast av ett fåtal. För de kristna är bibeln en auktoritet; för vegetarianerna har Waerland denna ställning — dock inte för alla; av de parapsykologiskt intresserade betraktas kanske forskare som Rhine, Stevenson och Bender som tillförlitliga experter — medan parapsykologins motståndare i Trevor Hall, Dingwall m. fl. ser välinformerade kännare.

Vårt val av auktoriteter har stor betydelse för vårt liv, för vad vi tror och gör. Ett olämpligt val kan ge oss ledsamheter eller fjärma oss från sanningen.

Vilka kännetecken bör nu en auktoritet ha? Kan man sortera experterna, kännarna, lärarna och skilja de äkta från de falska? Nej, någon säker metod för detta existerar inte, eftersom facit till livsfrågorna oftast inte kan tillhandahållas av någon. Vetenskapliga åsikter är subjektiva — och det är "fakta" också paradoxalt nog.

Men man kan svara generellt att en auktoritet bör besitta kunskaper och intelligens. I allmänhet brukar vetenskapens främsta, erkända företrädare ha auktoritativ ställning. Men auktoritetsproblemet kompliceras av att det alltid tycks finnas minoriteter av forskare och intresserade som ifrågasätter eller bestrider den accepterade vetenskapens teser. Dessa personer och grupper, som ofta ses över axeln av de "bildade", kan vara av mycket stort intresse för en sökare, och studium av deras idéer kan ge mycket, ja ibland så mycket att livet får en ny inriktning.

Vid utväljande av auktoriteter

bör man inte rutinmässigt fråga efter vad som för tillfället är "erkänt". Egen tankeverksamhet bör man alltid tillåta sig, och viss vanvördnad gentemot de etablerade sanningssägarna är att rekommendera. Man blir — som SM — inte vegetarian och tror inte på ESP och PK och interplanetariska rymdskepp utan att brista i tillit till den officiella sanningen och det auktoriserade omdömet.

Man bör välja auktoriteter medvetet, inte på ett slump- eller slentrianmässigt sätt, efter självständigt, kritiskt tänkande. Men försiktighet är att rekommendera, om man har benägenhet att underkänna "vetenskapen". Man bör förstås se upp med den vanlige Johansson eller Pettersson som träder fram som profet och expert och förklarar sig sitta inne med kunskaper som andra inte äger.

Det är alltid nödvändigt att känna till den vetenskapliga forskningen på ett område som man intresserar sig för. Kanske finner man vid noggrant studium att den inte är värd all tilltro. Men det blir i alla händelser vetenskapen som slutligen löser eller förstår problemen (ställer de rätta frågorna) även om den i nuet inte skulle ha träffat sanningen rätt, ty den har de riktiga metoderna och de tillräckliga intellektuella resurserna. Man löser inte sanningsfrågor med tro eller känsla utan endast med den skarpa forskartanken.

Vi har alltid behov av den vetenskapliga sakkunskapen, och den är värd vårt noggranna studium. Men vetenskapsmännen är själva många gånger i hög grad famlande och sökande, och vi bör inte nöja oss med att de svarar på frågorna åt oss. Vi måste låta vår egen tanke vara verksam, om vi inte vill vara som levande döda.

Alla trosföreställningar vi har, vilar till sist i oss själva, på vårt eget omdöme — bl. a. därigenom att vi i fritt val väljer våra auktoriteter.

SÖKAREN

Nr 8 1971 Årgång 8

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Postgirokonto: 70 60 47-8

Tel: 08/69 60 27

Redaktionsråd:

Nils-Olof Jacobson, Bo R. Ståhl,

Agne Windmark

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 29:00

Halvår 15:25

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning, varvid priset blir detsamma som i Sverige.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postfach 10128, Helsingfors 10, postgiro 53 33-2. Helår kostar då 24 mk, halvår 13 mk.

Annonsspriser (moms tillkommer):

Helsida 250:—, halvsida 150:—, småannonser 5:— per cm men minst 15:—.

Copyright resp. förf.

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1971

INNEHÅLL:

Birger Qvarnström:

Spiritualismen 1

Olof Thorborg:

Tankar om ett träd 5

Samtal med Carl-Herman Tillhagen 6

Mystik 8

Gösta Nyblom:

Hallucinationer 10

Intervju med Nils-Olof Jacobson 12

Nils-Olof Jacobson:

Genombrott? 14

Författarinna blir buddhistnunna 17